

Osobna imena u Matičnoj knjizi krštenih Župe Knin potkraj 19. stoljeća

Grizelj, Nera

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:202222>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-28**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Odsjek za kroatistiku
Katedra za dijalektologiju i povijest hrvatskoga jezika

**OSOBNNA IMENA U MATIČNOJ KNJIZI KRŠTENIH ŽUPE
KNIN POTKRAJ 19. STOLJEĆA**

DIPLOMSKI RAD

8 ECTS-a

Nera Grizelj

Mentorica

prof. dr. sc. Anđela Frančić

Zagreb, travanj 2019.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Metodologija istraživanja	2
3. O Župi.....	4
3.1. Povijesno-geografske značajke	4
3.2. Političke okolnosti, demografski i društveni kontekst u 19. stoljeću.....	5
4. Matične knjige	7
4.1. Osnovni podaci o Matičnoj knjizi Župe Knin.....	8
5. Razrada	10
5.1. Osnovni podaci.....	10
5.1.1. Ženska osobna imena prema čestotnosti.....	11
5.1.2. Muška osobna imena prema čestotnosti	13
5.2. Tvorbena struktura osobnih imena.....	14
5.2.1. Tvorbena struktura ženskih osobnih imena	14
5.2.2. Tvorbena struktura muških osobnih imena.....	17
5.3. Višestruka osobna imena.....	19
5.3.1. Dvostruka ženska osobna imena.....	19
5.3.2. Trostruka ženska osobna imena	21
5.3.3. Dvostruka muška osobna imena	22
5.3.4. Trostruka muška osobna imena	23
5.3.5. Zaključna razmatranja vezana uz višestruka osobna imena	25
5.4. Razvoj osobnoimenskoga sustava.....	26
5.4.1. Narodna osobna imena.....	26
5.4.2. Aloglotska i svetačka osobna imena.....	29
5.5. Nasljeđivanje osobnih imena od roditelja i nadijevanje imena prema kumovima.....	30
5.5.1. Nasljednost osobnih imena roditelja.....	30
5.5.2. Nadijevanje osobnih imena prema kumovima.....	31
5.6. Utjecaj katoličkoga kalendara na izbor osobnog imena djeteta	32
5.7. Osobna imena blizanaca.....	34

5.8. Osobna imena i prezimena nahoda.....	36
5.9. Jezične karakteristike osobnih imena.....	41
5.10. Razmak između vremena rođenja i vremena krštenja	42
6. Zaključak	45
Literatura.....	47
Izvori	49
Popis slika.....	50
PRILOZI	51

SAŽETAK

U diplomskom radu analizirala su se osobna imena iz Matične knjige krštenih Župe Knin između 1872. i 1899. godine. Podaci potrebni za analizu prikupljeni su iščitavanjem digitaliziranoga oblika Matične knjige u Hrvatskom državnom arhivu u Zagrebu. Istraživanje je provedeno na uzorku od 1 447 osobnih imena krštenika. Analiza je obuhvatila učestalost osobnih imena prema spolu te njihovu tvorbenu strukturu i podrijetlo, višestruka osobna imena, utjecaj katoličkog kalendara na izbor imena, običaj nasljeđivanja osobnih imena prema roditeljima te nadijevanje osobnih imena prema krsnim kumovima. Nadalje, posebno su izdvojena i analizirana osobna imena nahoda i blizanaca. Ovo istraživanje donosi prikaz antroponimijske slike u segmentu osobnih imena Župe Knin potkraj 19. stoljeća.

Ključne riječi: matična knjiga, osobna imena, višestruka imena, nasljednost imena, nahodi, blizanci

Key words: parish baptismal register, personal name, double personal name, hereditary quality of personal names, foundlings, twins

1. Uvod

Svako je ime pouzdan vremenski i prostorni podatak o identifikaciji ljudi i prostora. Svako je ime odgovor na prilike koje su ga izazvale, porod duhovnog i kulturnog miljea u kojemu su ona našla pobude svojega nastanka (Šimunović 2009: 22).

Imena su naši najstariji spomenici koji se javljaju u vremenu kada drugih spomenika nije bilo. Budući da imena nisu samo lingvistički, nego i sociolingvistički znakovi, u njima su sadržani važni povijesni, sociološki, zemljopisni i etnologijski podaci i činjenice. Matične knjige sadrže osnovne službene podatke o rođenju, krštenju, državljanstvu, sklapanju braka i smrti, stoga su važne za istraživanje povijesnoga razvoja antroponimne slike nekoga mjesta.

U ovom diplomskom radu provedeno je istraživanje osobnih imena iz Matične knjige krštenih Župe Knin u razdoblju od 1872. do 1899. godine. Cilj istraživanja bio je prikupiti čim više osobnih imena i njihovih inačica s kninskoga područja krajem 19. stoljeća kako bi se uočila njihova čestotnost, tvorbeni načini, kao i čimbenici koji su utjecali na njihovo nadijevanje. Istraživanje je provedeno na uzorku od 1 447 osobnih imena. Prikupljena osobna imena odnose se na vremensko razdoblje od dvadeset sedam godina. U radu su se analizirala najučestalija muška i ženska osobna imena, tvorbena struktura, višestruka osobna imena, aloglotska (uglavnom svetačka) i narodna osobna imena, nasljednost, jezične karakteristike, pojava kasnijeg krštenja te imena nahoda i blizanaca.

2. Metodologija istraživanja

Prvi korak u analizi predstavljao je uvid u dostupnost izvora. Matična knjiga, kao primarni izvor podataka, nalazi se u digitaliziranome obliku u Državnom arhivu u Zagrebu. U svrhu seminarskoga rada na kolegiju *Antroponimija u matičnim knjigama* 2013. godine, provedeno je istraživanje osobnih imena Župe Knin krajem 19. stoljeća na uzorku od 305 imenskih jedinica. Kako bi istraživanje bilo reprezentativno, za potrebe ovog diplomskoga rada, bilo je potrebno proširiti korpus. Prikupljena je konačna građa od 1 447 osobnih imena krštenika upisanih u Matičnu knjigu od siječnja 1872. do prosinca 1899. godine. Računalna baza s prikupljenim imenima sadrži podatke o Matičnoj knjizi (naselje, župa, jezik kojim je pisana, razdoblje, ime i prezime upisivača), djetetu (datum rođenja i krštenja, osobno ime i prezime, status zakonitosti ili nezakonitosti), roditeljima i kumovima (osobno ime oca/kuma i majke/kume, djevojačko prezime majke, njihovo prebivalište i zanimanje) te napomene. Prilikom prikupljanja građe, poteškoće su se javljale zbog rukopisa koji je na pojedinim mjestima bio slabo čitljiv. Ipak, to nije značajno utjecalo na rezultate istraživanja. Nakon provedenoga upisa, vodilo se računa o točnosti osobnih imena, stoga su se sva imena krštenika dodatno provjerila pomoću abecednoga popisa upisane djece koji se nalazi na kraju Matične knjige. Uočeno je da je župnik upisivao sve podatke, osim imena kumova, u pojedinim slučajevima. Budući da su se, u takvim slučajevima, kumovi sami potpisivali, brojna su imena kumova ostala neodgonetnuta što je stvorilo problem, pogotovo u analizi nadijevanja osobnih imena prema krsnim kumovima. Prvi korak u općoj analizi imenskoga inventara bio je utvrditi brojnost muških i ženskih osobnih imena, a zatim i broj pojavnosti pojedinih osobnih imena. Odmah na početku uočen je veliki broj višestrukih osobnih imena. Prilikom analize učestalosti imena nije se pravila razlika između jednostrukih i višestrukih osobnih imena. Brojila su se sva osobna imena koja se pojavljuju. To bi značilo sljedeće, sto i jednom dječaku bilo je nadjenuto ime Ante, ali njih trideset sedam uz to je ime imalo još poneko. Međutim, u posebnom poglavlju o višestrukim osobnim imena, pojedine sastavnice višestrukih imena nisu se izdvajale, brojile i analizirale posebno, takva su osobna imena tretirana kao cjelina. Kod dvostrukih i trostrukih osobnih imena analizirala se brojnost, učestalost, mjesto pojavljivanja pojedinoga imena te mogući razlozi nadijevanja. Valja napomenuti kako broj analiziranih osobnih imena nije bilo lako jednoznačno utvrditi. Zbog toga je posebno istaknuta brojnost osobnih imena s obzirom na najmanju moguću različitost

(primjerice razlikovanje samo u jednom slovu) i etimologijski istih imena. Imena su se analizirala s obzirom na tvorbenu strukturu, što znači da su se izdvojila najčešća temeljna, pokraćena i izvedena imena te učestalost pojedinih afiksa koji sudjeluju u njihovoj tvorbi. Nadalje, imena su analizirana s obzirom na aloglotsko (uglavnom svetačko) ili narodno podrijetlo. Analiziranjem datuma rođenja i krštenja tražile su se izravne poveznice između nadjevna imena krštenika i katoličkoga kalendara. Posebno su se izdvojili primjeri rođenih ili krštenih uoči spomendana katoličkih svetaca. Također, nastojalo se utvrditi u kolikoj je mjeri štovanje sveca zaštitnika mjesne crkve sv. Ante utjecalo na dodjeljivanje imena. Zanimljivo je bilo primijetiti slučajeve kasnijeg krštenja novorođene djece. Takvi su primjeri posebno analizirani, te se nastojao utvrditi razlog njihove pojave. Proučavanjem imena roditelja i kumova, analizirao se običaj nasljednosti imena po roditeljima te nadijevanje imena prema krsnim kumovima. Takva su osobna imena analizirana s obzirom na potpunu ili djelomičnu nasljednost. Analiziranjem cjelokupne građe nije bilo moguće ne primijetiti pojavu blizanaca i nahoda, stoga su njima posvećena posebna poglavlja.

3. O Župi

Za razumijevanje i vrednovanje podataka u matičnim knjigama od presudne je važnosti poznavanje lokalne povijesti, običaja te onodobnih životnih prilika. Budući da se analizirana antroponimijska građa odnosi na grad Knin, u ovom poglavlju bit će riječi o osnovnim geografskim obilježjima toga kraja te o povijesnom razvoju i značaju Župe. Nakon toga slijedi prikaz povijesnih, političkih i društvenih okolnosti 19. stoljeća. Ti su podaci relevantni za bolje razumijevanje vremena, ljudi i određenih pojava.

3.1. Povijesno-geografske značajke

Zbog svojih prirodnih pogodnosti tijekom prošlosti, Knin se razvijao kao drevno naselje, a kasnije postaje važno prometno čvorište te trgovinsko sjecište primorja i planinskoga zaleđa. Drevni je Knin nastao i razvio se podno vapnenačkog brda Sv. Spas u *sutoku gornjačkog brdsko-planinskog dinarskog pojasa i pretežito niske brdsko-zaravnjene krške Zagore* (Friganović 1993: 3). Jedna od najbitnijih sastavnica za razvitak života na određenom području bila je voda o kojoj je ovisila plodnost polja, kvaliteta ispaše te u konačnici napojenost ljudi i stoke. A voda kninskome kraju nikada nije nedostajala, štoviše, ono obiluje brojnim površinskim tekućicama Krkom, Orašnicom, Kosovčicom i Butišnicom te povremenim Krčić i Radljevac koje napajaju brojna vrela i izvore. Budući da je tijekom prošlosti bio prijestolnica hrvatskih vladara o čemu svjedoče arheološki nalazi pronađeni u samom gradu i bližoj okolici, uz Knin se danas vezuje epitet *kraljevski grad*. Za vrijeme stolovanja kralja Zvonimira grad postaje jedno od vodećih središta hrvatske države.¹

Župa je posvećena sv. Anti, njezinu zaštitniku, a obuhvaća grad Knin i okolna sela: Kovačić, Biskupiju, Orlić, Markovac, Zvjerinac, Uzdolje, Ramljane, Potkonje, Vrbnik, Ljubač i Žagrović. U srednjem je vijeku pripadala kninskoj biskupiji koja se nazivala Tenin. Na kninskome području pronađeni su brojni ostaci starokršćanskih bazilika. Brojne su crkve srušene

¹ Preuzeto sa službene internetske stranice Franjevačkoga samostana u Kninu: <http://www.franjevacki-samostan-knin.hr>

pod raznim neprijateljskim provalama (Tatari u 13. stoljeću, Turci od 1522. godine do kraja 17. stoljeća). Koliko je poznato, nakon oslobođanja od turske vlasti, crkva sv. Jeronima služila je kao župna crkva. Godine 1705. izgrađena je, na mjestu gdje je vjerojatno bila starohrvatska crkva, crkva sv. Ante sa zvonikom. Međutim, ona je bila malena te se, sedamdeset godina poslije, počinje zidati nova. Ipak, zbog ruševna stanja, nova je crkva zatvorena 1828. godine. Do izgradnje današnje crkve sv. Ante obredi su se održavali u crkvi sv. Josipa. Nova samostanska i župna crkva sv. Ante počela se zidati tek 1860. godine, a građena u stilu neoromanike s primjesama neogotike, tri godine poslije, poprima svoj konačni izgled kakav ima i danas.²

3.2. Političke okolnosti, demografski i društveni kontekst u 19. stoljeću

Nakon Mletačke Republike, početkom 19. stoljeća, Knin se nalazi u rukama Austrijanaca. U tome razdoblju izgrađena je cesta od iznimnoga značaja Zadar – Knin te kolska cesta Knin – Drniš – Šibenik. Kao posljedica poraza Austrije u bitci kod Austerlitza 1805. godine potpisan je Požunski mir prema kojemu su austrijska Dalmacija, a tako i Knin pripali Napoleonu. *Po francuskoj podjeli Dalmacije s početka 1807. god., Knin je sjedište kotara, „cantona” u Šibenskom okrugu* (Živković 1993: 115). Francuzi su izgradili novu cestu *od mosta na Zrmanji u Erveniku do Knina – Topolja – Polače – Kijeva i dalje do Stona* (Živković 1993: 115). Međutim, godine 1813. Knin opet pada u austrijske ruke. Drugo razdoblje austrijske vladavine trajat će sve do završetka Prvoga svjetskoga rata, 1918. godine. Dakle, analizirana antroponimijska građa pripada razdoblju Knina pod austrijskom vlašću. Kninska je tvrđava služila za smještaj austrijskih vojnika i opreme, sve do 1889. godine kada se okupacijom Bosne granica premješta na Drinu. Tada prestaje dugogodišnji život Knina *vezan uz vojnu utvrdu, a dalje će se razvijati kao upravno, kulturno, prometno i trgovačko središte* (Živković 1993: 117). Tih se godina sve više teži prometnom povezivanju Hrvatske i Dalmacije, stoga je godine 1887. dovršena željeznička pruga Siverić – Knin što je bilo od presudnog prometno-gospodarskoga značaja. To je uvjetovalo izgradnju kolodvora u Kninskome Polju i u tom će se smjeru dalje razvijati grad.

² Preuzeto sa službene internetske stranice Franjevačkoga samostana u Kninu: <http://www.franjevacki-samostan-knin.hr>

Demografska slika Knina od sredine 19. pa sve do prijelaza u 20. stoljeće izgledala je ovako: 1840. god. ima 180 kuća i 700 stanovnika, 1880. god. ima 262 kuće i 1272 stanovnika (832 katolika i 435 pravoslavaca), 1919. god. ima 300 kuća i 1270. stanovnika.³ Dobro je napomenuti da je Knin dobio gradski vodovod 1887. (Živković 1993: 120), a električnu energiju 1929. godine (Šetka 2018: 56). U tome je razdoblju većina pučanstva usmjerena na poljodjelstvo, premda u prvoj polovici 19. stoljeća dolazi do povećanja stanovništva koje se bavi trgovinom, poduzetništvom i obrtom.⁴ Stanovništvo je živjelo u kućama četvrtastog tlocrta građenima od suhozida sa samo jednim otvorom – vratima. Kuća se sastojala od jedne prostorije u kojoj se nalazilo ognjište (Živković 1993: 97). Stanovništvo Kninskoga kotara⁵ bavilo se uglavnom ratarstvom i stočarstvom. Tu su se razlikovali veleposjednici⁶, vlasnici manjih zemljišta te pomoćno osoblje. Pomoćno osoblje činili su pomoćni radnici, nadničari i služinčad te koloni⁷ i kmetovi (Szabo 1993: 39). Sredinom 19. stoljeća stočarstvo je bilo relativno dobro razvijeno, no tijekom sljedećih desetljeća ono polako propada jer dolazi do smanjenja stočnoga fonda. Od prosječno 64 grla na deset stanovnika sredinom 19. stoljeća, već krajem stoljeća ta je brojka značajno smanjena na prosječnu vrijednost od svega 37 grla na deset stanovnika. Propadanje stočarstva uvjetovano je lošom obradom zemlje, slabim timarenjem stoke, lošim pasminama, nedostatkom stručnih veterinara, manjkom akumulacije kapitala te nedostatkom trgovinske povezanosti (Szabo 1993: 40). Unatoč tome, skoro 95 posto stanovnika bavilo se poljoprivrednim djelatnostima. Preostalih pet posto stanovnika bavilo se obrtom i trgovinom ili su bili zaposleni kao kućna služinčad. Intelektualaca je bilo svega 0,05 posto. Pod intelektualnim zvanjima podrazumijevali su se općinski i kotarski činovnici, odvjetnici, liječnici, javni bilježnici, svećenici te učitelji. U Kninu je 1873. godine djelovalo troje pučkih učitelja. Pučke su škole u tome razdoblju ostajale poluprazne zbog tradicijskih stavova roditelja koji su djecu radije zadržavali doma kao ispomoć oko poljodjelskih i kućanskih poslova. To je rezultiralo visokim

³ Knin-urbanistički plan grada, Zagreb 1976, 31. Preuzeto iz *Kninski zbornik*, str. 120.

⁴ Lovorka Čoralić i Damir Karbić Prilog proučavanju demografskog razvitka Knina od 1825. do 1857. u: *Kninski zbornik*, str. 13.

⁵ Kninski je kotar uključivao općine Drniš, Knin i Prominu.

⁶ Veleposjednici su bili vlasnici većih kompleksa zemlje i šume.

⁷ Koloni su također vlasnici manjih zemljišta i manjeg broja stoke, ili su bez nje te su, pod različitim uvjetima radili na veleposjedničkim imanjima (najčešće su bili dužni po nekoliko dana raditi besplatno ili su davali desetinu prihoda kao naknadu za izravni porez). Kninski su koloni posuđivali od veleposjednika volove za oranje, a takvu su uslugu plaćali u dogovorenim količinama žitarica, najčešće kukuruza.

postotkom nepismenosti. Na području kotara Knin 1880. godine evidentirano je svega 2,78 posto stanovnika koji su znali čitati i pisati (Szabo 1993: 40-41).

4. Matične knjige

Matične knjige sadrže osnovne službene podatke o rođenju, krštenju, državljanstvu, sklapanju braka i smrti. Prve poticaje za vođenje matičnih knjiga dale su crkvene vlasti. Prema poznatim povijesnim podacima može se reći da *nastanak matičnih knjiga seže još u 3. st. po Kristu (nakon Milanskog edikta), kada se podaci o krštenju, smrti i vjenčanju počinju bilježiti i čuvati* (Dovranić 2002: 162). Na 24. sjednici, održanoj 11. studenoga 1563. godine, Tridentiski je koncil usvojio odluku o vođenju matičnih knjiga krštenih i vjenčanih. To je vrijeme sve većeg slabljenja utjecaja Katoličke crkve, stoga se vođenjem evidencije katolika nastojala dokazati i potvrditi njihova pripadnost Crkvi. S druge strane, jedan od poticaja bio je i izbjegavanje eventualnih ženidbenih veza između katolika i pripadnika drugih konfesija (poglavito protestanata), ali i krvnih srodnika. Razlikuje se nekoliko vrsta matičnih knjiga – matične knjige krštenih (rođenih), vjenčanih, umrlih, krizmanih, prvopričesnika te *Status animarum* ili *Stanje duša* kao pomoćna matična knjiga (Cik 2016: 238). U 20. stoljeću država je uvidjela važnost matičnih knjiga, prvenstveno zbog porezne i statističke evidencije, stoga se paralelno uz crkvene, uvode i civilne matične knjige. One obuhvaćaju podatke o cjelokupnom stanovništvu nekoga područja bez obzira na vjersku pripadnost. Sadržaj matične knjige može biti deskriptivni ili tablični. Kako navodi Ivan Dovranić u svom članku *Popis matičnih knjiga s područja Šibensko-kninske županije, sve do 1816. godine*, matične knjige s područja Dalmacije vode se u deskriptivnom obliku, a nakon njihove reforme, uvodi se tablični sustav njihova vođenja (Dovranić 2002: 162). Takva forma upisa bila je svakako preglednija, no sama organizacija upisa ipak je ovisila o volji i sposobnostima pojedinih upisivača. Od 1878. godine matične se knjige počinju voditi na hrvatskome jeziku.

4.1. Osnovni podaci o Matičnoj knjizi Župe Knin

Matična knjiga krštenih Župe Knin čuva se u Državnome arhivu u Zadru. Analizirana građa ispisivala se s dvaju mikrofilmova (signatura M-2330⁸ i M-2430⁹) u Državnome arhivu u Zagrebu. Tabličnoga je prikaza i sadrži rubrike pisane isprva na talijanskome jeziku, a zatim uz talijanski slijedi i hrvatski prijevod (v. Prilozi, Slika 7 i 8). Ovaj diplomski rad temelji se na analizi 1 447 upisa krštenika iz spomenute Matične knjige. Početne rubrike sastoje se od rednoga broja krštenoga djeteta u pojedinoj godini, datuma rođenja i krštenja uz potpis župnika, imena i prezimena djeteta, oznake zakonitosti ili nezakonitosti te imena i prezimena roditelja. Gotovo u svakom slučaju navedeno je djevojačko prezime majke te prebivalište roditelja. Na sljedećoj strani nalaze se podaci o datumu i mjestu vjenčanja roditelja, njihovoj vjerskoj pripadnosti i zanimanju. Nakon toga dolaze imena kumova i svjedoka te posebna rubrika za napomene. Matične su knjige bogat izvor podataka, a upravo iz napomena saznajemo brojne zanimljivosti. Primjerice, dvije se primalje odnosno *babilje*, pojavljuju u najvećem broju slučajeva. Riječ je o *Ani Bilić Čaić* i *Vici Zampieri*. Nerijetko su sudjelovale u obredu krštenja, te su *zlamenovale* djecu u iznimnim situacijama. Iz napomena najčešće doznajemo o naknadnom krštenju zbog smrtne opasnosti, a nerijetko se iznosi i javna kritika roditeljima koji su zbog nemara propustili krstiti dijete¹⁰. U nekoliko slučajeva napomene otkrivaju naknadno priznatu djecu, preljubničke odnose¹¹, te promjene vjeroispovijesti¹². Najveći broj napomena odnosi se na smrt¹³, ali i vjenčanje¹⁴ djeteta. Naravno, takve su napomene upisivane naknadno, a dobar su pokazatelj koliko su matične knjige smatrane važnim izvorom podataka, s obzirom na činjenicu da ih se uvijek nastojalo nadopunjavati. U Matičnoj su knjizi posebno istaknuti blizanci. Rubrike s njihovim imenima povezane su linijom uz zapis *bliznad* ili *bliznice*. Zanimljive su bilješke koje se javljaju na lijevim marginama uz rubriku *Numero* odnosno *Broj*. Najčešće se javlja datum i simbol križa što ukazuje da je riječ o datumu smrti osobe uz čiji redni broj je bilješka upisana.

⁸ Matične knjige rimokatolika župa Kijevo, Knin, Medviđa, god. 1853. – 1908.

⁹ Matične knjige rimokatolika župa Knin, god. 1883. – 1949.

¹⁰ *Zakonito krštenje usljed nemarnosti roditelja koji su dva puta bili javljeni c. k. Poglavarstvu sa strane župnika, vidi zapis g. 1896.*

¹¹ *Ovo diete rodjeno je iz javnoga priljubadinastva, jer Manda Kotaraš Crnogorac ima drugoga svoga zakonitoga muža.*

¹² *Manda Duća, dne 14. 2. 1938. prišla na pravoslavnu vjeru.*

¹³ *Umro dne 15. maja 1962 U Kovačiću i upisan u matičnu knjigu umrlih strana 49 broj 18/1962.*

¹⁴ *Na 8/1. 1918. u Kninu vinčata za Josipa Lučića rođenog u Zadru a nastanjenog u Splitu.*

Uz pojedina slabo čitljiva prezimena i poneko ime, olovkom je nadopisano o kojem je prezimenu ili imenu zapravo riječ. Tko je naknadni upisivač, ostaje nepoznanica. Iz digitaliziranoga oblika vidljiva je uglavnom dobra očuvanost Matične knjige. Pisana je raznim rukopisima župnika. U razdoblju od 27 godina zapise su vodili sljedeći svećenici: fra Roko Barić iz Siverića, župnik 1870. – 1878., fra Petar Kristitelj Bačić iz Brištana, kapelan 1872. – 1872., fra Dane Klarić iz Dubravica, župnik 1878. – 1883., fra Andrija Copic iz Pokrovnika, župnik 1883. – 1885., fra Luigj Marun iz Skradina, župnik 1885. – 1888., fra Stanislav Gjirlić iz Radošića, župnik 1888. – 1890., fra Vice Ivanda iz Kaštel Staroga, župnik 1890. – 1891., fra Ante Špika iz Segeta, župnik 1891. – 1893., fra Ivan Barbić iz Sinja, župnik 1893. – 1895., fra Bone Baričević iz Kaštel Staroga, župnik 1895. – 1897., fra Šimun Perković iz Sinja, župnik 1897. – 1898., fra Šimun Menđušić iz Pokrovnika, župnik 1898. – 1900.¹⁵ Navedeni župnici nisu uvijek bili i upisivači. Analizom svih upisa iz Matične knjige, utvrđeni su brojni primjeri upisivača talijanskoga podrijetla. Oni su zapisivali imena pod utjecajem talijanske grafije, tako je primjerice kod težačkih tradicionalnih obitelji uočena pojava grafijski netipičnih hrvatskih imena i prezimena *Pietro, Angia, Cotta, Conforti*. Čitljivost ovisi o rukopisu navedenih župnika. Neki rukopisi su teže čitljivi, dok su drugi krasopisni. Posebnim se krasopisom ističe rukopis misionara i franjevca, utemeljitelja hrvatske arheologije – fra Luje Maruna. Premda su zapisi uglavnom kontinuirani i potpuni, ipak ima i onih kojima nedostaje neki od podataka ili je podatak nečitljiv. Isto tako, na pojedinim zapisima nalaze se mrlje od tinte koje onemogućavaju čitljivost, no takvi su slučajevi iznimke, stoga tijekom istraživanja nije bilo većih problema u obradi podataka.

¹⁵ Podaci upotpunjeni sa službene internetske stranice Franjevačkoga samostana u Kninu: http://franjevacki-samostan-knin.hr/Kninski_zupnici.php

5. Razrada

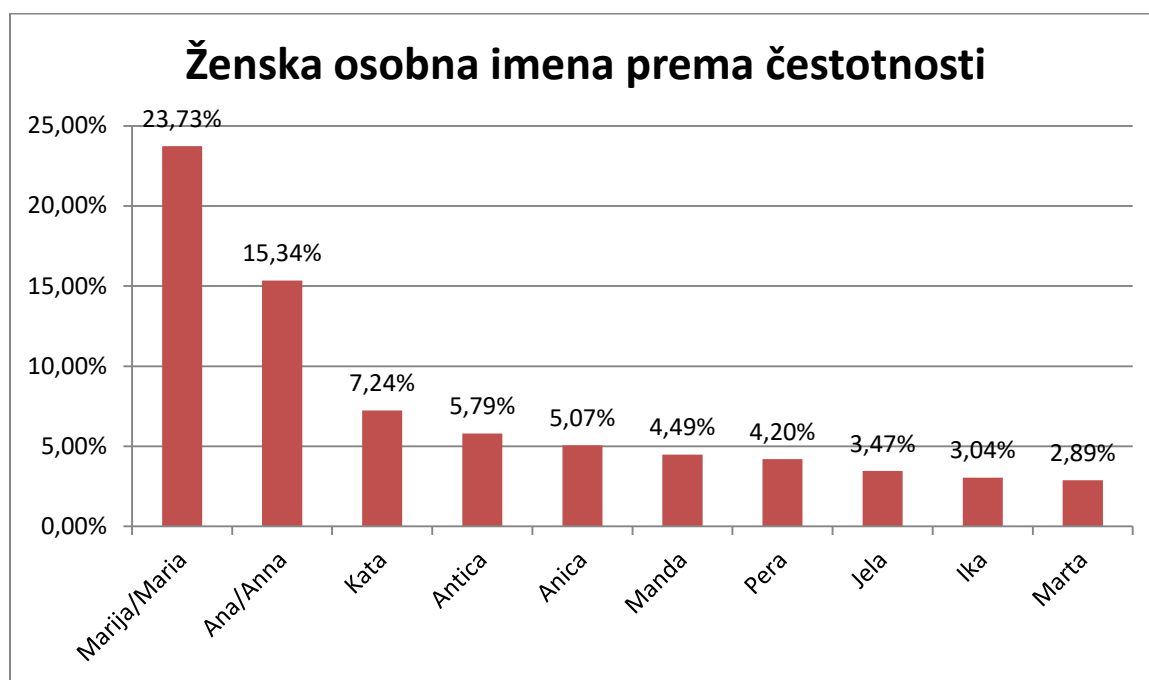
U ovom poglavlju slijedi detaljna analiza osobnih imena, statistički podatci o broju rođenih i broju imena koja su im nadjevena, prikaz učestalosti pojedinoga imena, tvorbena struktura, višestruka osobna imena, nasljednost osobnih imena, čimbenici koji su utjecali na izbor imena te osobna imena blizanaca i nahoda.

5.1. Osnovni podaci

U vremenskom periodu od siječnja 1872. do prosinca 1899. godine rođeno je 1 449 djece. Od toga je 757 djece muškoga, a 692 ženskoga spola. Najveći je prirast zabilježen 1891. godine kada je rođeno 72 djece, a najmanji 1875. kada je rođeno gotovo polovica manje. (v. Prilozi, Slika 9). Upisano je i dvoje mrtvorodene djece. Riječ je o jednom od para blizanaca. Oni nemaju osobno ime, te uz njih stoji oznaka *muško* odnosno *žensko*. Dakle, kroz vremensko razdoblje od dvadeset sedam godina prikupljeno je 1 447 osobnih imena. Ako ćemo svaku i najmanju različitost u osobnom imenu tretirati kao posebno ime, djevojčicama je nadjeveno ukupno 233, a dječacima 289 različitih imena. Međutim, uzmemo li u obzir činjenicu da mnoga osobna imena dolaze u inačicama i razlikuju se samo u jednome slovu, u takvom slučaju, različitih je imena manje, o čemu će više riječi biti u nastavku. Mnoga su djeca dobivala ista osobna imena. Takva se pojava u antroponimiji naziva *imenska entropija* (Varga 1987: 175). Naravno, uočena su i ona imena upisana samo jedanput u Matičnu knjigu navedenoga razdoblja. Istraživanjem su uočeni brojni primjeri dvostrukih i trostrukih osobnih imena. Jednostruko muško osobno ime dobilo je 569 dječaka, 104 su dječaka imala dvostruko, a 84 trostruko osobno ime. Jednostruko žensko osobno ime javlja se kod 526 djevojčica, 91 je djevojčica dobila dvostruko osobno ime, a 74 trostruko. Upisano je 1 347 zakonite i 93 nezakonite djece, a na devet upisa nema nikakve oznake. Analizom je utvrđeno da su nezakonitu djecu činili izvanbračna djeca te nahodi – o čemu će više riječi biti u idućim poglavljima.

5.1.1. Ženska osobna imena prema čestotnosti

Najviše je djevojčica kojima je nadjeveno ime *Marija* ili *Maria* (163). Na drugome mjestu nalazi se osobno ime *Ana* ili *Anna* (106), zatim slijede *Kata* (49), *Antica* (40), *Anica* (34), *Manda* (31), *Pera* (28), *Jela* (24), *Ika* (21), *Marta* (20) (v. Slika 1).

Slika 1. Ženska osobna imena prema čestotnosti

Ime *Marija/Maria* čini gotovo 25 posto udjela od ukupnog broja ženskih imena. Dakle, svaka četvrta novorođena djevojčica dobila je ime *Marija/Maria*. Osobna imena *Marija*, *Ana*, *Kata*, *Antica* i *Anica* možemo nazvati iznimno čestotnima. Ona čine 57 posto ukupnog broja ženskih imena istraživanoga razdoblja, što znači da je svaka druga djevojčica dobila jedno od tih pet imena. Pritom valja imati na umu da se ta imena pojavljuju i kao sastavnice višestrukih osobnih imena, i to vrlo često kao njihove prve sastavnice.

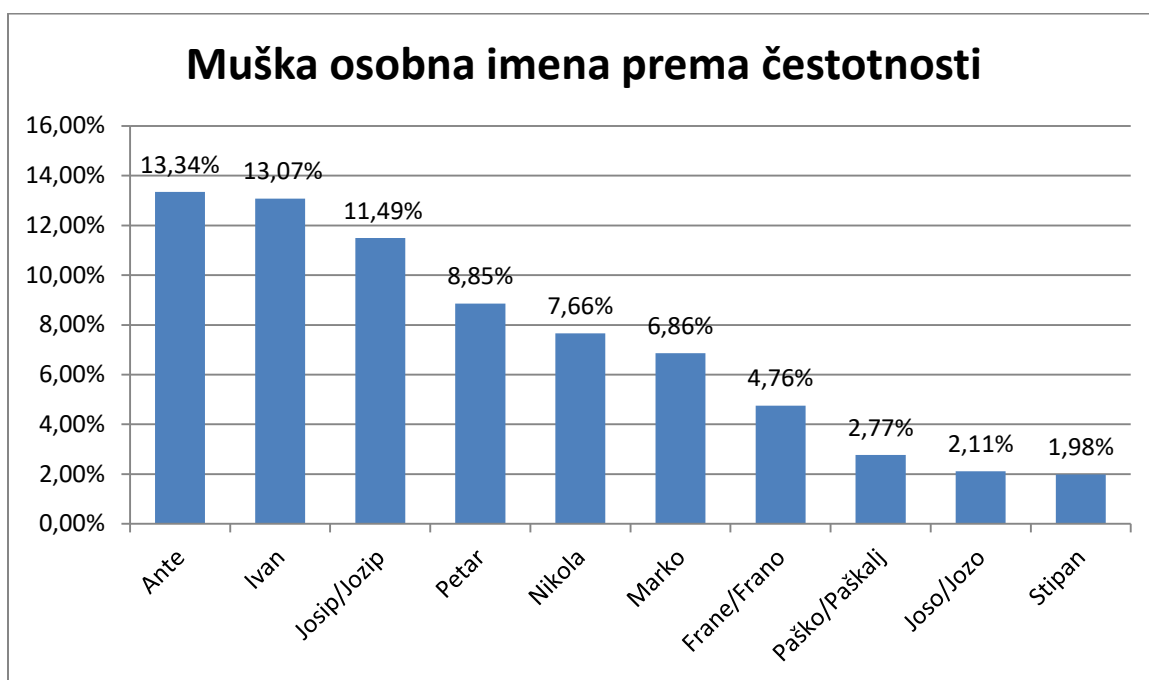
U građi su potvrđena ova jednostruka ženska osobna imena: *Agata*, *Ana/Anna*, *Angia/Angja*, *Angjelija*, *Anica*, *Anta*, *Antica*, *Antonia*, *Apolonia*, *Barica*, *Boja*, *Božica*, *Cvita*, *Danica*, *Dragica*, *Dragutinka*, *Emilia*, *Emma*, *Erminija*, *Estera*, *Franka*, *Franja*, *Ika*, *Ivanica*, *Ivka*, *Jakovica*, *Janja*, *Jeka*, *Jela*, *Jelisava*, *Jerka*, *Joka*, *Josa/Joza*, *Josipa*, *Kaja*, *Kata*, *Kažimira*, *Luca*,

Lucia/Lucija, Manda, Mara, Maria/Marija, Marica, Marta, Maša, Matia/Matija, Milica, Milka, Miljenka, Oliva, Orsola, Pera, Perka, Petrica, Petronila, Rafaela/Rafaiela, Rožalija, Ružica, Stana, Stoja, Šima, Šimica, Tea, Teresa, Tomica, Viktorija, Vladislava, Zorka. Najmanje čestotna imena jesu ona koja se javljaju samo jedanput. To su sljedeća jednostruka imena: *Agata, Angjelija, Apolonia, Barica, Boja, Dragutinka, Emma, Jakovica, Kažimira, Miljenka, Oliva, Orsola, Perka, Petronila, Rožalija, Šima, Šimica* i *Tea*. Većina nečestotnih osobnih imena aloglotskoga je, uglavnom svetačkoga podrijetla. Iznimno je puno imena koja se pojavljuju samo jedanput, ali kao sastavnica višestrukoga, stoga se za takva imena ne može sa sigurnošću reći jesu li se koristila u svakodnevnoj upotrebi. Ta su imena sljedeća: *Ada, Alice, Amelia, Anelica, Avelaide, Bosiljka, Catharina, Celestina, Consuela, Dina, Domenica, Donna, Dragoslava, Elda, Elena, Elvira, Ermenegilda, Federica, Franjica, Franjka, Gabriela, Gerninia, Gjema, Gjenovefka, Gjula, Ignjacia, Imakulata, Ines, Innocenta, Italla, Jozica, Juština, Kašandra, Klaudia, Kristina, Liža, Lodovica, Lola, Lukra, Mandalina, Marcele, Margita, Mercedi, Mićelina, Nevenka, Nicolasa, Nikolica, Vita, Oršina, Orsola, Ottilia, Paolina, Pava, Pavica, Perina, Pia, Prudencija, Regina, Regja, Romilda, Rosaria, Santina, Slavka, Stanislava, Šilvestra, Stefania, Vanda, Fedora, Veseljka, Vinka, Vjenka, Zlatka, Zorislava.* Ako se pretpostavi da je prva imenska sastavnica u osobnome višestrukome imenu bila ona koja se koristila u svakodnevnoj komunikaciji, onda je broj imena koja se pojavljuju samo jedanput daleko manji.

Velik je broj etimologijski istih imena čija je različitost uglavnom fonološke prirode (*Lucija/Lucia, Marija/Maria, Amalija/Amelia, Vinka/Vjenka, Teresa/Tereza, Erminia/Erminija, Ester/Estera, Genoveva/Genovefa/Gjenovefa, Vitoria/Viktoria, Italla/Itala, Rafaela/Rafaiela, Matia/Matija, Laura/Laurea, Luigja/Luidja, Milenka/Miljenka, Nedjelka/Nediljka, Josipa/Jozipa*). Način na koji je ime upisano ovisilo je o župniku upisivaču. Imajući to na umu, uočeno je sto etimologijski različitih ženskih osobnih imena.

5.1.2. Muška osobna imena prema čestotnosti

Najviše je dječaka s nadjevenim imenom *Ante* (101). Na drugome mjestu nalazi se osobno ime *Ivan* (99), zatim slijede *Josip/Jozip* (87), *Petar* (67), *Nikola* (58), *Marko* (52), *Frane/Frano* (36), *Paško/Paškali* (21), *Joso/Jozo* (16), *Stipan* (15) (v. Slika 2).

Slika 2. Muška osobna imena prema čestotnosti

Trinaest posto dječaka dobilo je najčešće muško ime *Ante*. Prvih pet najčešćih muških imena činili su 55 posto udjela od ukupnoga broja muških osobnih imena. Dakle, svaki drugi dječak dobio je neko od sljedećih imena *Ante*, *Ivan*, *Josip/Jozip*, *Petar* ili *Nikola*. No, kao i u slučaju ženskih imena, velik broj ovih imena javljao se kao dio višestrukoga imena.

U građi su potvrđena ova jednostruka muška osobna imena: *Adolf*, *Andri(j)a*, *Angelo*, *Ante*, *Antonio*, *Antun*, *Antona*, *Arigo*, *Benjaminj*, *Biardo*, *Blaž*, *Božo*, *Bruno*, *Dane*, *Daniel*, *Dragutin*, *Dujo*, *Dume*, *Eduard/o*, *Emilio*, *Ermenegildo*, *Fausto*, *Felice*, *Ferdinand*, *Filip*, *Frane/Frano*, *Franjo*, *Gargo*, *Giacomo*, *Giuseppe*, *Herucio*, *Iandrija*, *Iko*, *Ili(j)a*, *Injacij*, *Ivan*, *Ive*, *Jakov*, *Jandre*, *Jandri(j)a*, *Jere*, *Jerko*, *Josip/Jozip*, *Joso*, *Jozo*, *Junak*, *Juraj*, *Karlo*, *Klemonte*, *Luigi*, *Luka*, *Ljube*, *Marko*, *Martin*, *Mate*, *Mauricio*, *Melkior*, *Mi(j)at*, *Miho*, *Mihovil*, *Milan*, *Mile*, *Milutin*, *Niko*, *Nikola*, *Paško/Pasko*, *Paškali/Paškal*, *Pava*, *Paval*, *Pavao*, *Petar*,

Pietro, Pilip, Rafael, Robert, Roko, Rudolfo, Slavko, Stanislav, Stipan, Stjepo, Šilvan, Toma, Tomislav, Ugo, Venceslav, Vice, Vranje. U dvadeset sedam godina ova su se muška imena pojavila samo jedanput kao jednostruka osobna imena: *Adolf, Angelo, Antona, Arigo, Benjaminj, Biardo, Daniel, Dujo, Dume, Ermenegildo, Fausto, Felice, Ferdinand, Filip, Franjo, Gargo, Giacomo, Giuseppe, Herucio, Iandrija, Iko, Injacij, Jandre, Junak, Juraj, Klemonte, Luigi, Ljube, Mauricio, Melkior, Mihovil, Mijo, Milan, Milutin, Pietro, Pilip, Robert, Rudolfo, Stanislav, Stjepo, Šilvan, Toma, Ugo, Venceslav, Vranje.* Već je na prvi pogled vidljivo da su neka od ovih imena ipak samo varijante etimologijski istih osobnih imena. Budući da je različitih muških imena koja se javljaju samo jedanput bilo znatno više u odnosu na ženska, može se reći da je u slučaju nadijevanja ženskih osobnih imena bila izraženija imenska entropija.

Kao i kod ženskih imena, brojna muška imena zapravo su dio etimologijski istih imena čija je različitost uglavnom fonološke prirode *Josip/Jozip, Joso/Jozo, Stjepan/Stipan, Jure/Juraj, Andrija/Andria/Iandrija/Jandrija/Jandria, Andjel/Angjel, Ilija/Ilija, Silvio/Šilvio.* Ako se uzmu u obzir fonološke i grafijske različitosti te izvedena i pokraćena imena, etimologijski različitih muških imena bilo je 119.

5.2. Tvorbena struktura osobnih imena

5.2.1. Tvorbena struktura ženskih osobnih imena

Analizom ispisanih imena utvrđena je prisutnost svih oblika imena: temeljnoga, pokraćenoga i izvedenoga (v. Slika 3 i 4). U brojnim primjerima prevladava temeljno ime (*Mari(j)a*: 163) u odnosu na pokraćeno (*Mara*: 15), te izvedeno (*Marica*: 2). Isto je i s imenom *Ana/Anna*, 106 je primjera temeljnoga, a samo 34 izvedenoga imena. Temeljnoga imena *Jelena* nema, ali zato postoje pokraćena (*Jela*: 24) i izvedena (*Jeka*: 16). Ime *Katarina* pojavljuje se samo u dva primjera, u prvom slučaju pisano hrvatskom grafijom, a u drugom slučaju latinskom *Catharina*. S druge strane, velik je broj pokraćenih oblika toga imena (*Kata*: 49) te izvedenih (*Kaja*: 18). Isto tako, temeljnoga imena *Ivana* nema, ono se javlja samo u likovima *Giovanna* (2) i *Gjovanna* (1). Iako temeljnoga imena nema, česti su izvedeni oblici (*Ika*: 21, *Ivanica*: 14, *Ivanka*: 4, *Ivka*: 3). Najučestaliji sufiks za tvorbu ženskih imena je deminutivni sufiks *-ica* (138

imena): *Anđica* (2), *Anelica* (1), *Anica* (34), *Antica* (39), *Barica* (1), *Božica* (13), *Danica* (7), *Dragica* (4), *Franjica* (2), *Ivanica* (14), *Jakovica* (1), *Jozica* (1), *Ljubica* (2), *Marica* (2), *Milica* (3), *Nikolica* (1), *Pavica* (1), *Petrica* (2), *Šimica* (1), i *Tomica* (5). Zanimljivo je primijetiti da je ime *Tomica*, danas muška inačica imena *Tomo*, u promatranome razdoblju zabilježeno kao isključivo žensko ime. Hipokoristični sufiks *-ka* pojavljuje se 81 put u ovim imenima: *Angjelka* (1), *Bosiljka* (1), *Dragutinka* (1), *Franka* (2), *Franjka* (1), *Gjenovefka* (1), *Ika* (21), *Ivanka* (4), *Ivka* (3), *Jeka* (16), *Jerka* (5), *Joka* (2), *Ljubimka* (3), *Milenka* (2), *Milka* (2), *Miljenka* (1), *Nediljka* (1), *Nedjelka* (1), *Nevenka* (1), *Perka* (1), *Slavka* (1), *Veseljka* (1), *Vinka* (1), *Vjenka* (1), *Zlatka* (1) i *Zorka* (5).

Budući da su dva najučestalija imena *Mari(j)a* i *Ana*, s obzirom na tvorbenu strukturu u osobnih imena djevojčica, uočava se prevaga temeljnih osobnih imena. No, ako se promotri tvorbena struktura ostalih imena koja se javljaju učestalije, uglavnom prevladavaju pokraćena i izvedena imena, dok u nekim slučajevima temeljnih imena uopće nema (primjer *Jelena*, *Petra* ili *Anđela*).

Temeljno ime	Pokraćeno ime	Izvedeno ime
Mari(j)a (163)	Mara (15)	Marica (2)
Ana/Anna (106)		Anica (34)
Katarina (1) Catharina (1)	Kata (49)	Kaja (18)
Antonia (1)	Anta (2)	Antica (40) Antonieta (1) Antonietta (2)
Mandalina (1)	Manda (31)	Mandina (2)
Petra (0)	Pera (28)	Petrica (2) Petronila (1)
Jelena (0)	Jela (24)	Jeka (15)
Ivana (0)		Ika (21)

Giovanna (1) Gjovanna (1)		Ivanica (14) Ivanka (4) Ivka (3)
Marta (20)		
Josipa (3) Jozipa (1)	Josa (1) Joza (4)	Jozica (1) Josephina (2) Josefina (1) Jošefina (1) Joka (2)
Luci(j)a (11)	Luca (2)	
*Nikola		Nikolica (1) Nikoleta (2) Nicoletta (1) Nicolasa (1) Nina (2)
Andela (0)	Andja (1) Angia (1) Angja (5)	Andica (2) Andjelija (1) Angjelija (1) Angjelka (1)

Slika 3. Tvorbena struktura ženskih osobnih imena

5.2.2. Tvorbena struktura muških osobnih imena

Kraćenjem temeljnih imena nastaju hipokoristička imena: *Ante, Niko, Jandre, Jere, Joso, Miho, Paško, Stipe, Šime*. Temeljno ime *Antun* javlja se devet puta, a najučestaliji pokraćeni oblik je *Ante*. Pokraćenih imena od imena *Josip/Jozip (Jozo, Joso)* bilo je šesnaest, a od imena *Nikola (Niko)* četrnaest. S obzirom na tvorbenu strukturu, kod osobnih imena dječaka, uočava se prevaga temeljnih, zatim pokraćenih osobnih imena. Velik je broj varijanti etimologijski istih osobnih imena. Različitosti mogu biti fonološke prirode *Stjepan/Stipan* ili tvorbene *Mihovil/Miho*. U nekoliko je slučajeva uzrok etimologijske varijantnosti različitost jezika zapisa *Giuseppe/Josip*.

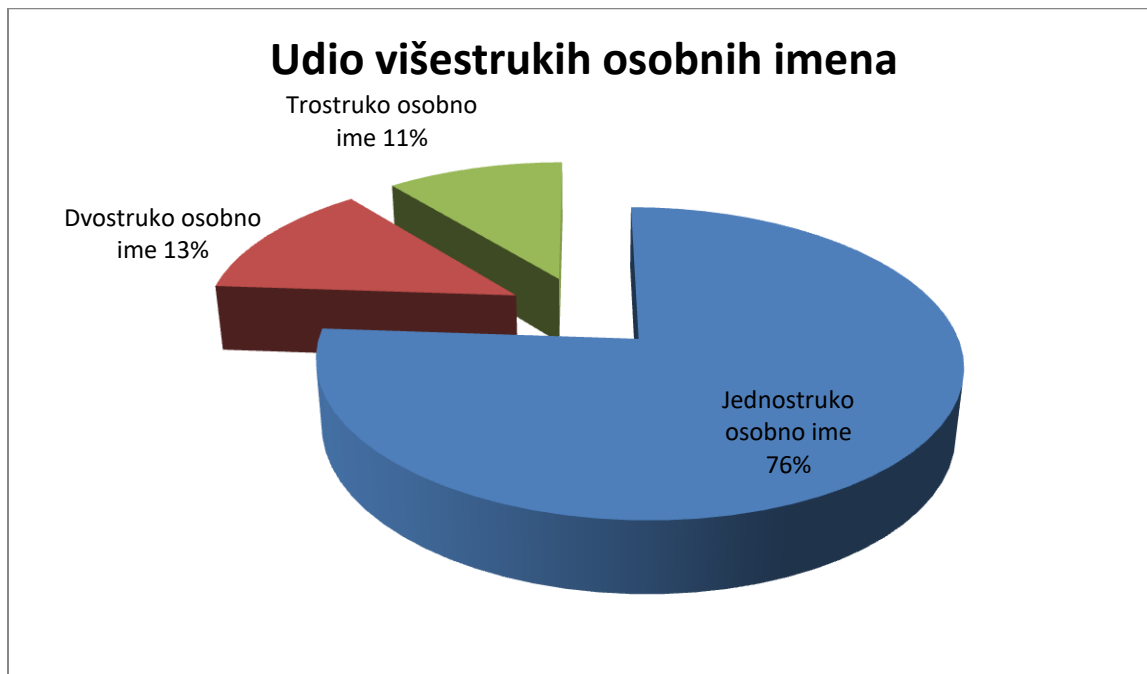
Temeljno ime	Pokraćeno ime	Izvedeno ime
Antun (9)	Ante (101)	Antona (1)
Antonio (4)	Tonio (1)	
Ivan (99)	Ive (4)	Iko (1)
Josip/Jozip (88)	Joso (13)	
Giuseppe (2)	Jozo (3)	
Petar (67)		
Pietro (1)		
Nikola (58)	Niko (14)	
Nicolaus (1)		
Marko (52)		
Francesco (0)	Fran (1)	
Vranje (1)		
Franjo (2)		
Frano (13)		
Frane (23)		
Jeronim (0)	Jere (3)	Jerko (3)
Jerolim (4)		

Andrija (13) Jandrija (4) Jandria (1) Iandrija (1) Andria (3)	Jandre (1)	
Juraj (4)	Jure (12)	
Milan (2)	Mile (9)	Miljenko (2) Milutin (1)
Matteo (1) Matija (2)	Mate (13)	
Pavao (2) Paval (3) Paškaj (6)	Pava (7) Paško (13) Pasko (1)	
Stjepan (1) Stipan (14) Stefan (1)	Stipe (2)	
Šimun (8)	Šime (7)	
Lorenzo (1)	Lovre (6)	
Mihovil (3) Mihovio (1)	Miho (15)	
Silvestar (1) Silveštar (1)	Silvio (1) Šilvio (1)	Šilvan (1)

Slika 4. Tvorbena struktura muških osobnih imena

5.3. Višestruka osobna imena

Razlozi nadijevanja višestrukih osobnih imena mogu biti sljedeći: profilaktički motivi – imenom se željelo zaštititi dijete, želja za nasljeđivanjem imena ili propuštanje novih imena uz obvezatna svetačka (Čilaš Šimpraga 2011: 345). Analizom je uočen zamjetan udio (24 posto) višestrukih osobnih imena.

Slika 5. Prikaz udjela višestrukih osobnih imena

5.3.1. Dvostruka ženska osobna imena

Dvostruko ime imala je devedeset jedna osoba ženskoga spola. U dvostrukom imenu, najčešća sastavnica imena je ime *Marija/Maria* (33), zatim slijede imena *Ana/Anna* (20), *Antica* (9), *Kata* (8), *Ivanica* (6). Ime *Marija* javlja se čak dvadeset jedan put kao prva, a dvanaest puta kao druga sastavnica osobnoga imena. Ime *Marija* u najvećoj mjeri dolazi u kombinaciji s hrvatskim oblikom drugih imena kršćanskoga podrijetla *Ana*, *Margarita*, *Karmela*, *Lucija*, *Marta*, *Kata*, *Joza*, *Valerija* te imenima stranoga podrijetla *Una*, *Palmina*, *Micelina*, no u četiri slučaja dolazi uz narodno ime *Ljubimka*, *Veseljka*, *Dobrića*, *Božica*. Kada je ime *Marija* druga

sastavnica imena uz njih dolaze podjednako i svetačka *Ana, Stefania, Kata, Albina, Ines*¹⁶, narodna *Bosiljka, Ludmila* te imena stranoga podrijetla *Olga, Evelina*. Ime *Ana* javlja se osam puta kao prva, a dvanaest puta kao druga sastavnica imena. Druga je sastavnica uglavnom hrvatski oblik svetačkoga imena *Ivanka, Kata, Marija*, dva su primjera narodnoga imena *Zlatka, Božica*. U primjerima kada je *Ana* druga sastavnica imena, od svetačkih imena samo je *Marija* na prvome mjestu. Uz ime *Ana*, kao druga sastavnica osobnoga imena, uglavnom dolaze narodna imena *Ludmila, Ljubica, Ruža*. Ime *Antica* podjednako se javlja i kao prva i kao druga sastavnica imena, a češće kao druga sastavnica dolazi uz narodna imena *Jelisava, Zorka*. Ime *Kata* samo se u jednom primjeru javlja kao prva sastavnica *Kata Marija*.

Među dvostrukim osobnim imenima dominiraju ona s objema imenskim sastavnicama svetačkoga ili stranoga podrijetla: *Albina Ana, Albina Marija, Amalija Karolina, Ana Ivanka, Ana Kata, Ana Maria, Ana Marija, Ana Perina*¹⁷, *Ana-Marija, Andja Vitoria, Anđica Sofija, Antica Elisabetta, Antica Jela, Antica Kata, Antica Luidja, Antica Vicenca, Ermenegilda Manda, Eugenia Ivanica, Evelina Marija, Federica Paolina, Genoveva Anna, Ines Marija, Ivanica Antica, Ivanica Ika, Ivanka Elena, Jošefina Juština, Kata Marija, Klaudia Petrica, Karolina Kata, Jeka Kata, Jela Ana, Jela Pera, Jela-Gabriela, Jela Jeka, Luca-Kaja, Lucija Tereza, Luigja Vica, Manda Anđica, Mara Ivanica*¹⁸, *Mara Regja, Margarita Antica, Maria Ana*¹⁹, *Maria Elisabeta, Maria Kata, Maria Margarita, Marija Ana*²⁰, *Marija Joza, Marija Karmela, Marija Lucija, Marija Marta, Marija Mićelina, Marija Palmina, Marija Una, Marija Valerija, Nina Ivanica, Olga Marija, Palmina Evelina, Pava Mara, Stefania Maria*.

Manje je onih koja su sastavljena od svetačkih (ili stranih) i narodnih osobnih imena: *Ana Božica, Ana Zlatka, Josefina Dragica, Maria Ljubimka, Maria Veseljka, Marija Božica, Marija Dobrila*. Ipak je nešto više imena kod kojih je narodno ime dolazilo na prvome mjestu, te se najvjerojatnije, samostalno upotrebljavalo u neslužbenoj komunikaciji: *Bosiljka Marija, Danica Mara, Dragica Pavica, Janja Kata, Jelisava Antica, Lola Stana, Ljubica Ana, Ljubimka*

¹⁶ Španjolska i talijanska forma latinskoga imena Agnesa.

¹⁷ Iako je izdvojeno kao dvostruko ime, pretpostavlja se da je ovdje riječ o posvojnome pridjevu jer ime oca nije upisano.

¹⁸ Pojavljuje se dva puta.

¹⁹ Pojavljuje se tri puta.

²⁰ Pojavljuje se tri puta.

Franjica, Ludmila Ana, Ludmila Marija, Nediljka (Domenica) Kata, Ruža Ana, Slavka Maria, Zorka Antica.

Četiri su dvostruka osobna imena s objema narodnim imenskim osnovama: *Milenka Dobrila, Milenka Zorka, Milica Ljubica, Zorislava Zorka.*

5.3.2. Trostruka ženska osobna imena

Trostruko osobno ime imale su sedamdeset četiri osobe ženskoga spola. Kao i u dvostrukom imenu, najčešća sastavnica trostrukoga imena je ime *Marija/Maria* (26), zatim slijede imena *Ana/Anna* (21), *Antica* (11), *Kata* (6). Ime *Marija/Maria* pojavljuje se dvanaest puta kao prva, četiri puta kao druga i deset puta kao treća sastavnica imena. Najčešća kombinacija imena je *Ana Marija*, odnosno *Marija Ana*, neovisno o redoslijedu. Kao treća sastavnica (ne nužno i treća po redu) javljaju se svetačka imena *Josipa, Andjelija, Eližabeta, Elisabeta, Kata, Jela*, imena stranoga podrijetla *Antonietta, Viktoria, Alice* te narodna imena *Ružica, Stana*.

Među trostrukim osobnim imenima dominiraju ona sa svim trima imenskim sastavnicama svetačkoga ili stranoga podrijetla: *Alice Ana Marija, Amalia Jerka Vicenca, Ana Karolina Vinka, Ana Kata Teresa, Ana Marija Jela, Ana Šilvestra Josephina, Andjelija Marija Ana, Anelica Maria Emilia, Angja Maria Ika, Anna Josipa Marija, Antica Celestina Karlota, Antica Ivanica Luigja, Antica Joza Ana, Antica Marija Kata, Consuela Maria Pia, Dina Gjula Jozipa, Elda Marija Carlota, Eližabeta Marija Ana, Elvira Maria Nicoletta, Ema Joza Tereza, Emilia Catharina Nicolasa, Emilija Kata Mara, Ester Ema Evelina, Ester Ivka Maria, Eugenia Angjelka Jozica, Franka Kašandra Donna, Gerninia Vitoria Antica, Gjema Marta Antonieta, Gjenovefka Giovanna Lodovica, Ignjacia Viktoria Ana, Italla Santina Antica, Karla Margita Marcele, Kata Maria Ana, Kata Matija Innocenta, Kristina Ada Masimilijana, Luigja Jela Maria, Margarita Karla Marija, Maria Ana Antonietta²¹, Maria Katarina Teresa, Maria Luigja Anta, Maria Fedora Avelaide, Maria Viktoria Ana, Marija Antica Nikolica, Marija Gjovanna Emilia, Marija Manda Kaja, Marija Valerija Mandina, Mercedi Maria Rosaria, Nikoleta Laura Regina, Nina (Nicola) Antica (Antonia) Italla, Olga Marija Antica, Ottilia Maria Franja,*

²¹ Javlja se dva puta.

Palmina Laurea Marija, Prudencija Antica Viktoria, Rafaela Mandina Ivanica, Romilda Ana Oršina, Vanda Ivanka Marija, Vica Laura Joka.

Manje je onih koja su sastavljena od svetačkih (ili stranih) i narodnih osobnih imena: *Ana Ruža Marija, Ana Zorka Ivanka, Erminia Božica Maria, Maria Stana Ana.*

Ipak, nešto je više imena kod kojih je narodno ime dolazilo na prvome mjestu: *Danica Stanislava Maria, Dobrila Amalija Jelisava, Dobrila Liža Franjka, Dragoslava Karmela Ana, Ludmila Maria Antica, Ljubimka Josipa Danica, Nevenka Matija Lukra, Vjekoslava Ana Genovefa, Vjekoslava Mandalina Margarita, Vjekoslava Vita Nikoleta, Vjenka Nedjelka Ivanica, Vladislava Danica Dragica.*

Uočen je jedan primjer osobnoga imena koje se sastoji od čak četiri sastavnice *Laura Maria Imakulata Kata*. *Imakulata* dolazi od lat. riječi *immaculata* u značenju *bezgrješna*.

5.3.3. Dvostruka muška osobna imena

Dvostruko su ime imale sto četiri osobe muškoga spola. Najučestalija sastavnica imena je *Ivan* (19), zatim slijede imena *Frane/Frano* (12), te *Josip* i *Ante* (11). Ime *Ivan* javlja se trinaest puta kao prva, a šest puta kao druga sastavnica osobnoga imena. U najvećoj mjeri dolazi u kombinaciji s hrvatskim oblikom drugih imena svetačkoga podrijetla *Anton, Frane, Ilija, Jakov, Josip, Matija*, a samo u dva slučaja dolazi uz narodno ime *Dragimir* i *Drago*. Ime *Frane/Frano* javlja se podjednako i kao prva i kao druga sastavnica imena. Druga je sastavnica uvijek svetačko ime *Josip, Joso, Lovre, Ante, Luigi, Salvator, Špiro, Toma, Marko, Niko*. Slično je i s imenom *Joisp*. Samo u jednom primjeru druga sastavnica imena nije svetačko, već narodno *Krešimir*. Zanimljivo je primijetiti kako najčestotnije muško ime, u dvostrukim, dijeli tek treće mjesto po učestalosti. Ime *Ante* gotovo uvijek dolazi uz još jedno svetačko ime, a samo u jednom primjeru, kao i kod imena *Josip*, uz narodno *Krešimir*.

Među dvostrukim osobnim imenima dominiraju ona s objema imenskim sastavnicama svetačkoga ili stranoga podrijetla: *Adolfo Umberto, Andrija Ivan, Andrija Mate, Ante Frane, Ante Ivan, Ante Juraj, Ante Paškalj, Ante Rodolf, Antonio Giuseppe, Antun Josip, Antun Mihovil,*

Corado Luigji, Ćiril Metod, Dujam Ivan, Emilio Lorenzo, Enrik Josip, Filomen Josip, Frane Ivan, Frane Salvator, Frane Špiro, Frane Toma, Frano Joso, Frano Lovre, Ivan Anton, Ivan Frane, Ivan Gabre, Ivan Ilija, Ivan Jakov, Ivan Josip, Ivan Klement, Ivan Krst., Ivan Mate, Ivan Matija, Ivan Pava, Josip Ante, Josip Frano, Josip Joakim, Josip Nikola, Joso Jure, Jozip Vice, Jure Marin, Jure Marko, Kvintilijano Settimij, Lovre Angjel, Lovre Bartul, Luig Ante, Luigji Frano, Maksimilian Ludovik, Marko Frane, Marko Ivan, Marko Matija, Mate Martin, Miho Ante, Miho Jerolim, Niko Frane, Niko Nicolaus, Nikola Ante, Nikola Franjo, Nikola Mate, Petar Josip, Petar Pava, Petar Paval, Petar Pilip, Ruberto Domenik, Stefan Joza, Šebaštian Antun, Šime Josip, Šime Niko, Šime Blaž, Toma Ante, Vice Frane, Vice Petar, Vice Blaž, Vicko Šimun, Viktor Alberto, Viktor Ante, Vittor Umbert.

Manje je onih koja su sastavljena od svetačkih (ili stranih) i narodnih osobnih imena: *Ante Krešimir, Ante Vjekoslav, Ivan Dragimir, Ivan Drago, Jerolim Slavoljub, Josip Krešimir, Jure Mile, Karlo Vlade, Marko Spasoje, Mihovio Dragutin*. Isto toliko je imena kod kojih je narodno ime dolazilo na prvome mjestu te se najvjerojatnije samostalno upotrebljavalo u neslužbenoj komunikaciji: *Dragutin Jakov, Dragutin Nikola, Krešimir Silvio, Krešimir Trpimir, Ljubimir Ivan, Mile Andrija, Mladen Nikola, Stanko Silveštar, Venceslav Marian*.

Samo je jedan primjer osobna imena s objema narodnim imenskim osnovama: *Vladimir Dragutin*. U slučaju imena *Milan (Emilius) Srećko (Felix)* riječ je o objema narodnim imenskim osnovama, međutim u zagradama je istaknut njihov prijevod.

5.3.4. Trostruka muška osobna imena

Trostruko osobno ime imale su osamdeset četiri osobe muškoga spola. U trostrukim imenima, najučestalije jest *Josip/Jozip* (29), slijedi *Ante* (21), *Ivan* (19), *Petar* (8). Ime *Josip/Jozip* u najviše je primjera potvrđeno kao prva (13), a podjednako kao druga (8) i treća (9) sastavnica imena. Kao i kod dvostrukih imena, najčestotnije muško osobno ime nalazi se na drugome mjestu prema učestalosti. Ime *Ante* podjednako se javlja na svim mjestima, ali ipak najmanje na prvome mjestu (6). Zanimljivo je primijetiti da se ime *Ivan* najmanje pojavljuje kao prva sastavnica (2). Analizirajući trostruka osobna imena uočena je prevaga temeljnih imena.

Pokraćena imena javljaju se u manjem broju: *Niko* (4), *Lovre* (3), *Vice* (3), *Pava* (1), *Fran* (1), *Mato* (1), *Jere* (1). Od ukupnog broja svih sastavnica trostrukih imena samo je 12 posto narodnoga postanja: *Dragutin* (7), *Branimir* (3), *Vjekoslav* (2), *Mile* (2), *Miroslav* (2), *Zvonimir* (2), *Miljenko* (2), *Krešimir*, *Stanko*, *Miodrag*, *Ljubimir*, *Mojmir*, *Hrvoje*, *Slavko*, *Branko*, *Vladimir*, *Kažimir*, *Nediljko*, *Ognjeslav*. Narodno ime *Dragutin* pet puta dolazi kao prva sastavnica, a četiri kao posljednja sastavnica imena.

Među trostrukim osobnim imenima dominiraju ona sa svim imenskim sastavnicama svetačkoga ili stranoga podrijetla: *Alberto Ante Josip*, *Andjel Maria Arturo*, *Andria Niko Ivan*, *Ante Frane Vice*, *Ante Ivan Frane*, *Ante Josip Ubaldo*, *Ante Karlo Faust*, *Ante Ludovik Ivan*, *Ante Vencel Petar*, *Arnold Petar Aleksander*, *Arturo Petar Pava*, *Bruno Josef Stipan*, *Carmelo Frane Maria*, *Edoardo Matteo Šimuno*, *Eduard Josip Ante*, *Ezio Gajtan Eugen*, *Faust Stjepan Ante*, *Ferdinando Josip Nikola*, *Frane Mato Špiro*, *Frano Jerolim Martin*, *Guido Rudolf Antun*, *Gvido Angjel Luigj*, *Ildegardo Ivan Petar*, *Ivan Josip Bonaventura*, *Jakov Cruzto Jere*, *Josip Ante Jure*, *Josip Ermenegilde Ante*, *Josip Ignjacija Jerolim*, *Josip Lovre Ivan*, *Josip Marija Ivan*, *Josip Miho Timotej*, *Josip Petar Maria*, *Josip Sergio Konstantin*, *Jozip Luis Ante*, *Juraj Marko Dujam*, *Laerte Ivan Cezar*, *Leonardo Maria Antonio*, *Miho Eduard Josip*, *Mihovil Ivan Jerko*, *Niko Juraj Ante*, *Nikola Arturo Lamberto*, *Nikola Ivan Silvestar*, *Nikola Joseph Lovre*, *Nikola Marijan Češar*, *Petar Jakov Ivan*, *Renato Ante Bruno*, *Rudolf Eugen Andrija*, *Šilvio Ugo Niko*, *Šimun Andrija Josip*, *Šimun Josip Blaž*, *Tonio Porin Fleans*, *Ugo Luiz Ivan*, *Ulderik Ivan Antun*, *Urban Eugeni Oskar*, *Vice Maria Martin*.

Manje je onih koja su sastavljena od svetačkih (ili stranih) i narodnih osobnih imena: *Bruno Ivan Vjekoslav*, *Ivan Josip Vjekoslav*, *Josip Alois Slavko*, *Josip Kažimir Justin*, *Josip Nediljko Frane*, *Jozo Petar Zvonimir*, *Jure Ante Ognjeslav*, *Josip Vice Dragutin*, *Luka Jure Miodrag*, *Marko Ante Mile*, *Ormiro Mario Miljenko*, *Petar Egon Branko*, *Volfang (Vuk) Ivan Marija*. Isto je toliko imena kod kojih je narodno ime dolazilo na prvome mjestu: *Branimir Ante Fran*, *Dragutin Ante Branimir*, *Dragutin Antun Josip*, *Dragutin Josip Frano*, *Dragutin Lovre Luka*, *Hrvoje Josip Ante*, *Krešimir Ivan Jozip*, *Ljubimir Aleksander Josip*, *Mile Niko Ante*, *Miljenko Marija Jozip*, *Miroslav Marko Nikola*, *Mojmir Ante Ivan*, *Narcis Josip Dragutin*, *Venceslav Vladimir Luigj*, *Zvonimir Ivan Dragutin*.

Samo je jedan primjer osobna imena sa svim trima narodnim imenskim osnovama: *Branimir Miroslav Stanko*.

5.3.5. Zaključna razmatranja vezana uz višestruka osobna imena

Višestruka osobna imena duža su od jednostrukih. Budući da duža jednostruka osobna imena kratimo u svakodnevnoj komunikaciji, tako i višestruka osobna imena u svakodnevnoj komunikaciji zasigurno ne zadržavaju svoj službeni oblik.

Zanimljivo je primijetiti društveni položaj roditelja koji su svojoj djeci nadijevali višestruka osobna imena. Gotovo 90 posto višestrukih ženskih imena nose djeca iz građanskih obitelji. Oko 16 posto višestrukih ženskih imena imale su djevojčice čiji su roditelji bili posjednici. Samo je 5 posto (9) težaka nadjenulo višestruko žensko ime: *Jela Jeka, Antica Jela, Ana Perina, Manda Anđica, Jeka Kata, Ivanica Ika, Marija Ana, Maria Veseljka* i samo je jedan primjer trostruka imena *Marija Manda Kaja*. Za 5 posto višestrukih ženskih imena ne može se sa sigurnošću utvrditi društveni položaj roditelja jer u Matičnoj knjizi nije istaknuto. Slično je i s muškim osobnim imenima. Preko 90 posto nositelja višestrukih imena bili su pripadnici višega društvenoga sloja, od toga 78 posto građana i 22 posto posjednika. Zanimljiva su dva slučaja plemićkih obitelji. Grofica *Kornelia Fanfonja* iz Zadra nadjenula je sinu ime *Nikola Marijan Češar*, a barun *Lalić* svojem sinu ime *Dragutin Nikola*. Među višestrukim imenima posebno se ističe *Kvintilijano Settimij*, sin kraljevskog političkog poglavara *Tomasa de Grisogona*. Ime je latinskoga postanja, a druga sastavnica imena označava *sedmoga po redu*. Manje od 4 posto težaka (7) nadjenulo je višestruko muško ime: *Šime Niko, Ivan Gabre, Josip Frano, Petar Pilip, Ante Paškalj, Mile Andrija, Niko Frane*. Moglo bi se zaključiti da su pripadnici višeg društvenoga staleža, tj. građani i posjednici željeli istaknuti svoj društveni položaj i izdvojiti se od nižeg sloja – težaka.

5.4. Razvoj osobnoimenskoga sustava

U većini se antroponomastičkih sustava imenom nastoji ili izraziti dobre želje budućemu nositelju imena, ili ga zaštititi od negativnih utjecaja (profilaktička imena). Na Istoku, u pravilu, imena tradicionalno imaju važan simbolički karakter, u mnogim, primjerice afričkim kulturama smatra se da je temeljna uloga imena proročanska, odnosno da je čovjekova sudbina zapisana i zapečaćena u imenu koje nosi (Brozović Rončević i Čilaš Šimpraga 2006: 98).

Osobno je ime dio imenske formule. Primarna mu je funkcija identifikacija pojedinca unutar zajednice kojoj pripada. Prva imena koja su bila u uporabi bila su slavenska narodna imena. Nakon pokršćavanja Hrvata u 9. stoljeću počinju se javljati svetačka imena. U 16. stoljeću dolazi do prevrata u imenskom repertoaru. Na crkvenom zasjedanju u Tridentu propisano je nadijevanje svetačkih imena. Od tada narodna se imena, počinju zamjenjivati svetačkima. *Sav kršćanski imenski repertoar bio je u XVIII. stoljeću reduciran na četrdesetak muških i dvadesetak ženskih imena (Šimunović 2009: 147).* Potkraj 18. stoljeća pod utjecajem povijesnih spisa, vraćaju se narodna imena i to najčešće u obliku prijevoda svetačkih imena, a u 19. stoljeću, za vrijeme hrvatskog narodnoga preporoda, narodnih je imena mnoštvo.

5.4.1. Narodna osobna imena

Hrvatska narodna imena praslavenska su baština (Šimunović 2009: 143). Ona su naši najstariji spomenici. Potvrđena su već od 8. stoljeća, te ih je moguće svrstati u sljedeće skupine:

- a) Odapelativna (samotvorna, monoleksemna) osobna imena postanjem su vjerojatno najstarija, a uglavnom su nastala pod magijskim i religijskim utjecajem kao apotropeji. Nazivaju se profilaktičkim imena, a glavna im je funkcija da osobu kojoj je takvo ime nadjeveno, čuvaju od zla i negativnih utjecaja. Prva takva potvrđena imena su *Rak, Hlap, Dub, Rab, Oral, Vuk, Vrh, Grab, Golub, Grlica, Lozan* (Šimunović 2009: 143).
- b) *Izvedena imena nastajala su od dvoleksemnih, temeljnih imena, apelativnog i imenskog postanja, s pomoću različitih formanata (Šimunović 2009: 144).* Takva dvoleksemna

imena su primjerice sljedeća: *Domagoj, Krešimir, Tomislav, Zvonimir...* Takva su imena bila iznimno učestala među starohrvatskim vladarima.

Najčešće je drugi strukturni formant dvoleksemnih imena bio -mir „velik, slavan”, a često se morfemu -mir pridaje značenje -slav i obrnuto (Šimunović 2009: 144).

Nakon Tridentskoga koncila na kojem je propisana obaveznost svetačkih imena, narodna se imena isprva koriste neslužbeno, no ona ipak uspijevaju prodrijeti u službenu antroponimiju i to najčešće na dva načina. Narodna su imena nerijetko druga sastavnica dvostrukoga imena, pa je tako osobi uz svetačko ime nadjeveno i jedno narodno. Drugi je primjer narodno ime koje je zapravo prevedenica svetačkoga.

Narodna muška osobna imena iznimno su slabo zastupljena. Ona čine tek oko 9 posto ukupnih muških imena. Pojavljuju se trideset četiri različita narodna muška osobna imena: *Božo (3), Branimir (3), Branko, Dragimir, Drago, Dragutin (7), Hrvoje, Junak, Kažimir, Krešimir (5), Ljube, Ljubimir (2), Milan (2), Mile (9), Milutin, Miodrag, Miroslav (2), Mladen, Mojmir, Nediljko, Ognjeslav, Slavko (3), Slavoljub, Spasoje, Srećko, Stanislav, Stanko (2), Tomislav (2), Trpimir, Venceslav (3), Vjekoslav (4), Vlade, Vladimir (2), Zvonimir (2)*. Pojedino muško narodno osobno ime imalo je manje od deset nositelja, što je iznimno zanemariv udio s obzirom na svetačka imena. Velik broj narodnih imena javlja se kao dio višestrukih osobnih imena. Samo je 2,7 posto dječaka imalo jednostruko narodno osobno ime. U analizi cjelokupnoga korpusa imena, najviše je nositelja imalo narodno ime *Mile (9)*, zatim slijedi *Dragutin (7)* i *Krešimir (5)*. *Svaki narod u svoj repertoar imena unosi osobna imena zaslužnih ličnosti iz nacionalne povijesti (Brozović Rončević i Čilaš Šimpraga 2006: 27)*. Potvrđena su imena sljedećih hrvatskih kraljeva i vladara: *Branimir, Krešimir, Hrvoje, Tomislav, Zvonimir, Miroslav*.

U građi prevladavaju složena narodna imena, motivirana osnovama: *-mir (19)* u imenima *Krešimir, Branimir, Miroslav, Dragimir, Kažimir, Zvonimir, Trpimir, Ljubimir, Mojmir, Vladimir*; *-slav (14)* u imenima *Vjekoslav, Miroslav, Slavoljub, Ognjeslav, Stanislav, Tomislav, Venceslav*; *-drag (2)* u imenima *Dragimir, Miodrag, -ljub (3)* u imenima *Slavoljub, Ljubimir*. Navedene osnove pojavljuju se i kao prefiksi i kao sufiksi.

Najviše je nositelja imalo ime tvoreno imenicom *mir Krešimir (5), Branimir (3), Ljubimir (2), Miroslav (2), Vladimir (2), Zvonimir (2), Dragimir, Kažimir, Mojmir, Trpimir*. Profilaktičko

ime motivirano osnovom *Vuk* prisutno je u samo jednom slučaju višestrukoga imena. Ime je upisano sitno pored glavnoga, a služilo je kao prijevod imenu *Volfang*. Zbog toga je to ime navedeno u zagradama u tablici muških osobnih imena.

Ženska narodna imena čine nešto malo manje od 15 posto ukupnih ženskih osobnih imena. Pojavljuje se trideset tri različita ženska imena narodnoga podrijetla: *Boja*, *Bosiljka*, *Božica* (13), *Cvita* (7), *Danica* (7), *Dobrila* (4), *Dragica* (4), *Dragoslava*, *Dragutinka*, *Janja* (2), *Jelisava* (3), *Kažimira*, *Ljubica* (2), *Ljubimka* (3), *Ludmila* (3), *Milenka* (2), *Milica*, *Miljenka* (1), *Milka* (2), *Nediljka*, *Nedjelka*, *Nevenka*, *Ruža* (2), *Ružica*, *Slavka*, *Stana* (20), *Stanislava*, *Stoja* (2), *Veseljka*, *Vjenka*, *Vladislava* (2), *Zlatka*, *Zorislava*, *Zorka* (5). Za razliku od muških imena, narodna ženska imena čine malo veći udio u ukupnome broju. Međutim, neka su osobna imena višestruka. Jednostruko narodno osobno ime imalo je 7,8 posto nositeljica. Najčestotnija narodna ženska imena su *Stana* (20), *Božica* (13), *Cvita* (7) i *Danica* (7). Ime *Cvita* javlja se isključivo kao jednostruko osobno ime, dok su *Božica* i *Stana* u trima slučajevima dio višestruka imena. U većini narodnih imena nazire se primarna motiviranost imena, tj. ona su semantički prozirna. Nadijevanjem takvih imena nastojalo se na dijete prenijeti određene osobine poput ljepote, boje, mirišljivosti, nježnosti, krhkosti, dobrote, dragosti. Ime *Ruža* i *Ružica*, *Bosiljka*, *Cvita*, *Ljubica*, *Nevenka* pripadaju skupini fitoemotivnih imena (Brala Mudrovčić 2017: 70), tj. imena čiji se leksemi vezuju uz pojedinu biljku, a etimologija ima dodatno emocionalno značenje. Imena nastala od pridjeva *drag* javljaju se u različitim inačicama *Dragica* (4), *Dragoslava*, *Dragutinka*. Imena nastala od pridjeva *mila* javljaju se u imenima *Ludmila* (3), *Milenka* (2), *Milica*, *Miljenka*, *Milka* (2), a od imenice *slava* razlikuju se *Dragoslava*, *Slavka*, *Stanislava*, *Zorislava*, *Vladislava* (2). Kod narodnih osobnih imena prevladavaju izvedenice *Dobrila*, *Dragoslava*, *Dragutinka*, *Jelisava*, *Kažimira*, *Ljubimka*, *Milenka*, *Miljenka*, *Nevenka*, *Ružica*, *Stanislava*, *Veseljka*, *Vladislava*, *Zorislava*. Imena *Božo* i *Božica* ovdje su istaknuta kao narodna imena. Takva imena motivirana teonimima nazivaju se *teoforna imena* (Čilaš Šimpraga 2017: 119). Ona imaju profilaktičku funkciju. Njihovim nadijevanjem željelo se zaštititi život njegova nositelja.

5.4.2. Aloglotska i svetačka osobna imena

Najviše je svetačkih imena grčkoga ili latinskoga podrijetla. Kao što je već rečeno, prije Tridentskoga koncila sredinom 16. stoljeća Hrvati su, uz svetačka imena, uglavnom nadijevali hrvatska narodna imena. Nakon toga narodna se imena zamjenjuju svetačkim imenima, tj. imenima aloglotnih osnova (Frančić 2001: 77). U cijelom imenskom inventaru najviše je nositelja ovih svetačkih imena: *Marija*, *Ana*, *Ante*, *Ivan* i *Josip*. To su imena koja su stoljećima prisutna u hrvatskoj antroponimiji, stoga su već ukorijenjena i narodu bliska, a strana su samo po podrijetlu. Među svetačkim imenima pojavljuju se imena sljedećih apostola *Ivan* (99), *Petar* (67), *Andrija* (22), *Jakov* (17), *Filip* (8), *Toma* (4) i drugih svetaca zaštitnika. Imena dvojice apostola i utemeljitelja kršćanske Crkve *Petra* i *Pavla* javljaju se tri puta u kombinaciji višestrukih imena *Petar Pava* (2) i *Petar Paval* (1). Imena stranoga podrijetla mogu biti prilagođena i neprilagođena hrvatskome jezičnom sustavu. U primjerima imena koja su neprilagođena hrvatskome jezičnom sustavu, uglavnom je riječ o stranim obiteljima. Imena koja se pojavljuju samo jedanput također su aloglotskog podrijetla. Imenska entropija posljedica je oskudnosti izbora svetačkih imena. To znači da je više, odnosno mnogo osoba nosilo isto ime što je otežavalo svakodnevnu komunikaciju. Upravo zbog toga nastaju hipokoristički ili deminutivni oblici službenog svetačkog imena (Božić Begović 2011: 182). Potvrđeni su brojni primjeri izbora imena prema svecima, o tome više u idućim poglavljima.

5.5. Nasljeđivanje osobnih imena od roditelja i nadijevanje imena prema kumovima

Nasljednost u antroponimiji prvenstveno se vezuje uz prezimena. Budući da je njihova nasljednost propisana zakonom, ona se prenose s koljena na koljeno. Nasuprot tomu, osobna su imena antroponimijska kategorija kod koje nasljednost nije apsolutna, no ipak se javlja. Nasljednost osobnih imena ovisi o volji imenovatelja. Dijete može naslijediti ime roditelja ili nekog drugog pretka. Naslijeđena imena nazivaju se vezanim imenima, a ne moraju nužno biti identična imenu osobe od koje su naslijeđena, bitno je da su slična, tj. da su od naslijeđenoga imena nastala. Nadijevanje vezanih imena poznato je od davnina. Na taj se način izražava poštovanje prema tradiciji (Frančić 1997: 41-42). Tradicionalno nadijevanje imena često se vodilo dvama pravilima: nasljednost prema roditeljima (precima) ili nadijevanje imena prema kumovima te davanje imena prema svecu koji se slavi na dan rođenja ili krštenja djeteta. Tijekom prošlosti u nekim su se krajevima poštivala određena nasljedna pravila. Ankica Čilaš Šimpraga u svome članku *Muška osobna imena u Promini* ističe da *prvi sin dobiva ime djeda po ocu, drugi ime djeda po majci, prva kći ime bake po ocu, a druga bake po majci te je moguće da dijete dobije kumovo/kumino ime* (Čilaš Šimpraga 2011: 431). Nasljednost imena može biti potpuna ili djelomična. Potpuna nasljednost podrazumijeva potpunu *podudarnost dijela plana izraza* djetetova imena s imenom roditelja (majke i kćeri, oca i sina te majke i sina). Djelomična nasljednost podrazumijeva *podudarnost dijela plana izraza* djetetova imena s imenom roditelja (Frančić 1997: 46). Uspoređujući imena novorođene djece s imenima njihovih roditelja i kumova uočene su veze među njima.

5.5.1. Nasljednost osobnih imena roditelja

Ukupno je 145 osobnih imena naslijeđeno prema roditeljima. Od toga je osamdeset sedam imena naslijeđeno prema očevu, a pedeset osam prema majčinu imenu. Dakle, manje od 9 posto djece naslijedilo je ime od roditelja.

Šezdeset pet dječaka dobilo je identično očevo ime (v. Prilozi, Slika 10). Najčestotnije identično ime koje su dječaci naslijedili od svojih očeva je *Nikola* (8), no ako se uzmu u obzir i

višestruka imena onda je to *Ivan* (13), zatim *Josip* (12). Zanimljivo je primijetiti da je najčestotnije muško ime *Ante* naslijeđeno tek u jednom slučaju kao jednostruko osobno ime te u tri slučaja kao jedna od sastavnica višestrukoga imena. S druge pak strane, kod djelomične nasljednosti najviše je naslijeđenih imena izvedeno iz temeljnoga imena *Antun* (9). Dvadeset pet je djevojčica naslijedilo identično majčino ime (v. Prilozi, Slika 11). Najčestotnije identično ime koje su djevojčice naslijedile od svojih majki je, pretkazivo, *Marija/Maria* (12). Pet je djevojčica naslijedilo jednostruko ime *Marija/Maria*, a sedam ih uz to ima još poneko. Zanimljiv je primjer u kojemu majka i sin dijele isto ime *Maria*. Ipak, valja napomenuti da je to ime dio višestrukoga imena *Josip Petar Maria*. Primjeri djelomične nasljednosti imena potvrđeni su kod pedeset pet djece (v. Prilozi, Slika 12, 13, 14, 15). Dva su primjera iz kojih je uočeno da je dijete naslijedilo ime i od majke i od oca: *Filomen Josip* (majka *Fila*, otac *Josip*), te *Ante Ivan Frane* (otac *Ante*, majka *Gjovanna*).

5.5.2. Nadijevanje osobnih imena prema kumovima

Ukupno je 270 osobnih imena nadjeveno prema kumovima, što je gotovo dvostruko više od naslijeđenih imena prema roditeljima. Od toga su 143 imena nadjevena prema kumu, a 127 prema kumi. Dakle, malo manje od dvadeset posto imena nadjeveno je od kumova. Devedeset tri dječaka dobila su identično kumovo ime (v. Prilozi, Slika 16). Najčestotnije identično ime koje su dječaci dobili od svojih kumova je *Ivan* (22), zatim *Josip* (16), *Marko* (11) te *Ante* (10). Sto pet je djevojčica dobilo identično kumino ime (v. Prilozi, Slika 17). Najčestotnije identično ime koje su djevojčice dobile od svojih kuma je, pretkazivo, *Marija/Maria* (34). Čak je devetnaest djevojčica dobilo jednostruko ime *Marija/Maria*, a kod njih petnaest, ono ne dolazi samostalno. Na drugome mjestu prema čestotnosti nadjevenog imena, nalazi se ime *Ana* koje se javlja petnaest puta. Sedamdeset petero djece dobilo je ime koje se djelomično podudara s imenom kumova (v. Prilozi, Slika 18, 19, 20, 21). Najviše je imena izvedeno iz imena *Ivan* (11) i *Antun* (9). Uočena je jedna zanimljivost, čak je trinaestero djece dobilo ime od obaju kumova: *Antica Ivanica Luigja* (kum *Ante* i kuma *Ivanica*), *Gerninia Vitoria Antica* (kumovi *Ante* i *Ante*), *Mara Ivanica* (kum *Ivan* i kuma *Mara*), *Ivan Josip* (kumovi *Ivan* i *Josip*), *Ferdinando Josip Nikola* (kumovi *Nikola* i *Josip*), *Romilda Ana Oršina* (kume *Anna* i *Oršina*), *Maria Luigja Anta* (kum

Ante i kuma *Maria*), *Bruno Ivan Vjekoslav* (kum *Vjekoslav* i kuma *Ivanka*), *Josip Petar Maria* (kumovi *Giuseppe* i *Pietro*), *Josip Miho Timotej* (kum *Josip* i kuma *Josipa*), *Margarita Karla Marija* (kum *Karlo*, kuma *Maria*), *Laerte Ivan Cezar* (kum *Cesar* i kuma *Ivka*), *Ante Josip Ubaldo* (kumovi *Giuseppe* i *Ubaldo*).

5.6. Utjecaj katoličkoga kalendara na izbor osobnog imena djeteta

Unutar analizirane građe u 15 posto slučajeva uočena je povezanost datuma rođenja ili krštenja s datumom blagdana u katoličkom kalendaru. Budući da je sama Župa posvećena sv. Antunu Padovanskom, očekivano najčestotnije muško ime *Ante* ima 101 nositelja. Ukupno je 168 djece imalo neku od inačica imena *Antun* (*Ante*, *Anta*, *Antica*, *Antona*, *Antonio*, *Antonia*). Njih dvadeset sedam rođeno je ili kršteno oko spomendana sv. Antuna (13. lipnja). Od osamnaest nositelja imena *Ilija/Ilija* čak je njih pet rođeno ili kršteno oko spomendana istoimena sveca (20. srpnja). Ime *Josip* i njegove inačice *Josipa*, *Giuseppe* i pokraćeni oblici *Joso*, *Josa*, imali su 107 nositelja, od toga je njih trideset pet rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Josipa (19. ožujka i 1. svibnja). Od pedeset dva nositelja imena *Marko*, njih je četrnaest rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Marka (25. travnja). Šesnaest je djevojčica s imenom *Kata* ili *Kaja* rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Katarine Aleksandrijske (25. studenoga), a oko blagdana sv. Katarine Sijenske (29. travnja) rođeno je ili kršteno njih devet. Od trinaest nositeljica imena *Lucija* ili *Luca*, njih su tri rođene na spomendan sv. Lucije (13. prosinca). Svi rođeni na Božić (25. prosinca) dobili su ime *Božo* ili *Božica*, osim jedne djevojčice *Ermenegilde Manda*. Isto tako, tri su *Božice* rođene na Badnjak (24. prosinca). Od devetnaest nositelja imena *Stjepan*, *Stipan*, *Stipe*, *Stefan*, *Stefania*, sedam je rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Stjepana (26. prosinca). Devedeset osam je nositelja izvedenih iz imena *Petar* (*Pera*, *Petrica*, *Perka*). Od toga je njih dvanaest rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Petra (29. lipnja). Od četiri primjera imena *Silvestar* i pokraćenog oblika *Šilvan* te ženske inačice imena *Šilvestra*, troje je rođeno ili kršteno oko Silvestrova. Od dvadeset šest nositelja imena *Martin* i *Marta*, osam je rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Martina (11. studenoga). Od dvadeset dva nositelja imena *Andrija* i njihovih hrvatskih inačica *Jandrija*, *Iandrija*, *Jandre* šest je rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Andrije (30. studenoga). Ime *Klement* pojavljuje se samo u jednom primjeru kao dio

višestrukoga imena *Ivan Klement*, a nositelj toga imena rođen je na spomendan sv. Klementa (23. studenoga). Od četrnaest nositelja čije je ime izvedeno ili pokraćeno od imena *Jeronim* (*Jere, Jerka, Jerolim*), čak je jedanaest rođeno ili kršteno oko spomendana sv. Jeronima (30. rujna). Petnaest je nositelja imena *Šimun* ili *Šime*, a čak ih je sedam rođeno ili kršteno oko spomendana istoimena sveca (8. listopada). Od osamnaest nositelja imena *Jakov*, polovica je rođeno ili kršteno oko spomendana istoimena sveca (25. srpnja). Od šezdeset četiri nositelja temeljnoga imena *Nikola*, pokraćenog oblika *Niko* i izvedenice *Nina*, jedanaest je rođeno ili kršteno oko spomendana istoimena sveca (6. prosinca). Ime *Nina* pojavljuje se dva puta, a u jednom slučaju nositeljica toga imena rođena je dva dana prije spomendana sv. Nikole. Od tri oblika imena *Genoveva*, u jednom je primjeru potvrđen utjecaj katoličkoga kalendara budući da je djevojčica po imenu *Vjekoslava Ana Genovefa* rođena na spomendan istoimene svete 3. siječnja. Od šest nositelja imena *Lovre*, pola ih je rođeno ili kršteno oko spomendana istoimena sveca (10. kolovoza). Budući da je Marijinih blagdana u godini 14, povezanost s katoličkim kalendarom svakako je značajna, ali ne može se precizno utvrditi. Ako pogledamo datum rođenja najviše je *Marija, Maria, Mara* i *Marica* rođeno u mjesecu ožujku (ukupno 28), zatim u rujnu (22), a najmanje ih je rođeno u lipnju (8), svibnju, srpnju i listopadu (po 10 u svakom). No ako uzmemo u obzir datum krštenja ne mogu se donijeti neki konkretni zaključci. Osobe nazvane imenom *Marija* ili nekom od njezinih inačica, krštene su podjednako u svim mjesecima tijekom godine. Najviše ih je kršteno u veljači, travnju i rujnu (po 19 u svakom). Od 12 nositelja imena *Pavao, Paval* i *Pava*, njih pola je rođeno ili kršteno oko spomendana istoimena sveca (29. lipnja), a jedna je djevojčica rođena oko 25. siječnja kada se slavi obraćenje sv. Pavla. S druge strane, zanimljivo je primijetiti da se hrvatske inačice toga imena *Paškalj* i *Paško* pojavljuju kod dvadeset nositelja, a od toga je kod samo jednog primjera uočena povezanost katoličkoga kalendara u nadijevanju imena. Ime *Ivan* i njegove izvedenice, manje-više podjednako su zastupljene tijekom cijele godine. Najviše je nositelja toga imena rođeno u prosincu (15), kada je i jedan od spomendana istoimena sveca (27. prosinca), a najmanje u rujnu (6). S druge strane, najviše ih je kršteno u siječnju (13) i veljači (13), a najmanje u svibnju (5) i rujnu (5). Od dvadeset nositelja imena *Mihovil* i njegovih inačica *Mihal, Miho*, samo je njih četvero rođeno ili kršteno oko spomendana istoimena sveca (29. rujna). Od pet nositelja imena *Blaž* njih su dvojica rođena oko spomendana, a jedan je rođen na sam blagdan istoimena sveca (3. veljače).

Što se tiče imena nadjevenog prema danu u tjednu, u ovom slučaju nedjelji, sva tri primjera povezana su rođenjem ili krštenjem u nedjelju. *Nediljka (Domenica) Kata i Vjenka Nedjelka Ivanica* rođene su u nedjelju, a *Josip Nediljko Frane* taj je dan kršten.

5.7. Osobna imena blizanaca

Pojava da je dvoje (troje, četvero...) ljudi rođeno zajedno te da nose iste fizičke karakteristike, katkad do nerazlikovanja, oduvijek je bila intrigantan motiv koji se kroz mitove pojavljivao u svim civilizacijama. U nekim je civilizacijama pojava blizanaca simbolizirala znak plodnosti i obilja, dok je u nekima predstavljala loš predznak, odnosno nadolazak nečeg nepoznatog, „polovičnog” i time negativnog (Brozović Rončević i Čilaš Šimpraga 2006: 15).

Blizanci su oduvijek bili predmet interesa, ne samo medicine, već i psihologije, sociologije, antropologije, ali i jezikoslovlja. O učestalosti pojave blizanaca govore sljedeća istraživanja: jedan par blizanaca rodit će se, u prosjeku, na svakih 89 porođaja, trojke se rađaju na svakih 7 900, a četvorke na 705 000 porođaja (Brozović Rončević i Čilaš Šimpraga 2006: 16). Odmah po rođenju, blizanci su uspostavljeni kao par, a tako ih percipiraju i roditelji, stoga često biraju slična tzv. vezana imena. Takva su imena povezana nekim zajedničkim osobinama kao što su *isto početno slovo, podudaranje u početnome i dočetnome slogu imena, ritmičnost pri izgovoru*. Nadalje, imena mogu biti vezana *mocijski* (isto ime koje se razlikuje prema rodu i spolu), te *semantičko-motivacijski* (imena poznatih povijesnih ličnosti koja su dolazila u paru, a najčešće prema apostolima i utemeljiteljima kršćanstva) (Brozović Rončević i Čilaš Šimpraga 2006: 23-28).

Iz analiziranih podataka uočen je nevelik broj primjera blizanaca, svega 1,4 %. Od 1 449 ispisane djece, 20 je primjera blizanaca istoga ili različitoga spola. Dva su primjera u kojima je jedan od blizanaca mrtvorodeno dijete. Oni nemaju svoje osobno ime te su upisani u Matičnu knjigu pod oznakom *muško*, odnosno *žensko*. Najviše je blizanaca muško-ženskoga spola, dok je podjednak broj blizanaca istoga spola. Primjeri blizanaca su sljedeći: *Milan* i *Milka Mlinar*;

Jerka i Maria Vidović; Marta i Stana Džaja; Barica i Matija Patiera; Ana i Stana Krpan; Miroslav Marko Nikola i Emilia Catharina Nicolasa Bilić; Petar i Jeka Krvavica; Marko i Marta Konforti; Nikola i Kata Kunčević; Vice Frane i Frane Toma Barić; „muško” i Ana Čelebić; Paško i Maria Mirković; Petar i Marija Krvavica; Ante i Mijo Krvavica; Marko i Paško Krvavica; Marko i Marija Vidović; Ana i Kaja Vila; „žensko” i Ana Dračar; Marko i Ivan Požar; Jure i Marko Gamberažić. Kao što je već rečeno, imena blizanaca mogu biti izrazno, mocijski ili motivacijski vezana. Analizom je uočeno nekoliko primjera izrazno vezanih imena. Tri su primjera blizanaca čija imena počinju istim slovom *Milan i Milka; Marko i Marta; Marko i Marija*. To su ujedno i primjeri imena koji počinju istim slogom *mil i mar*. U primjeru *Marko i Paško*, uočava se vezanost imena zbog podudarnosti u dočetnom slogu *ko*. Takav je i primjer *Ana i Stana*, u kojem je uočeno ritmičko podudaranje. Nije uočen niti jedan primjer mocijske vezanosti imena, iako bi se *Milan i Milka* mogli svrstati u tu podjelu. Jedan je primjer motivacijske vezanosti imena i to prema evanđelistima *Ivan i Marko*. Zanimljiva su dva izdvojena slučaja višestrukih imena. Jedan je primjer unakrižno vezana dvostruka imena s jednom istom sastavnicom *Vice Frane i Frane Toma*. Već na prvi pogled može se zaključiti da takva imena unose zbrku u primarnoj funkciji osobnih imena – identifikaciji. Drugi primjer su blizanci s trostrukim imenima *Miroslav Marko Nikola i Emilia Catharina Nicolasa*. U jednom od triju imena sadržan je muški i ženski oblik imena *Nikola (Nikola i Nicolasa)*, stoga možemo reći da se ovdje ipak radi o mocijskoj vezanosti imena. U više od pola primjera imena blizanaca nije uočena nikakva podudarnost, stoga se može reći da su takva imena uvjetovana najvjerojatnije naslijeđem, a kod triju blizanaca potvrđeno je nadijevanje imena prema kumovima. Nasljeđivala su se imena i od baka i djedova, no zbog nedostatka podataka, nema relevantnih potvrda. Može se zaključiti da među blizancima prevladavaju jednostruka svetačka osobna imena. Nekoliko je primjera kombinacije narodnoga i svetačkoga imena, a samo je jedan primjer nadijevanja oba narodna imena *Milan i Milka*.

5.8. Osobna imena i prezimena nahoda

Nahodi su neželjena djeca koju su roditelji napustili, bilo zbog vlastitoga siromaštva i nemogućnosti uzdržavanja ili zbog društvenih okolnosti i straha od javne osude i sramote u slučajevima izvanbračne djece. Razlozi napuštanja djece, u najvećoj mjeri, uvjetovani su mentalitetom i tradicijom kolektivne zajednice koja je imala nedvojbeno važnu ulogu u osobnom životu pojedinca. Brojke o napuštenoj djeci u prošlosti iznimno su velike o čemu svjedoči Miroslava Bertoša u knjizi *Djeca iz obrtaljke*:

Napuštanje djece [...] od druge je polovice XVIII. do posljednjih desetljeća XIX. stoljeća doživjelo svoj kvantitativni vrhunac: istraživanja pokazuju da je do 40% ukupno rođene djece moglo biti ostavljeno (Di Bello 1993, 1), a broj nahoda u brefotrofijima velikih gradova poput Pariza, Milana, Petrograda i Londona u tom je razdoblju mogao iznositi i sedam tisuća djece godišnje (Hunecke 1989, 8, 14) (Bertoša 2005: 21).

U analiziranoj građi potvrđen je trideset jedan nahod. Budući da su njihova prezimena najčešće bila izmišljena, ovdje će, uz analizu imena, biti uključena i analiza prezimena. *Nadijevanje izmišljenih prezimena napuštenoj djeci u XIX. stoljeću, koje je u literaturi poznato i kao „stoljeće nahoda“, u mnogim je europskim (i američkim) državama bilo masovno, te se čini da po svojim specifičnim povijesnim, društvenim i kulturalnim okolnostima u njima predstavlja jedinstvenu pojavu (Bertoša 2005: 17). Imena i prezimena napuštene djece uglavnom su se izmišljala, ukoliko nije postojala ceduljica na kojoj su zabilježena. U XIX. se stoljeću imenovanje novorođenčeta obavljalo odmah nakon rođenja, odnosno pronalaska i nije bilo u vezi s mogućnošću smrti, nego s obvezom krštenja (Bertoša 2005: 35). Od trideset jednog primjera nahoda deset je kršteno odmah po pronalasku, jedanaest je kršteno sutradan, pet je kršteno nakon dva dana, četvero nakon nekoliko dana, a u jednom slučaju nije naveden datum krštenja. Postavlja se pitanje jesu li navedeni datumi rođenja uistinu i datumi kad je dijete rođeno ili je to datum kada je dijete pronađeno. Državne su uredbe propisivale kakva se prezimena smiju nadijevati nahodima, a kakva je potrebno izbjegavati. Od druge četvrtine XIX. stoljeća propisivale su da svakome nahodu treba biti nadjeveno različito prezime, da ne smije biti smiješno i ponižavajuće i da ne smije biti prezime poznatih obitelji. (Bertoša 2005: 35). Pojedina se nahodišta često nisu pridržavala propisa, pa su i u drugoj polovici 19. stoljeća, nekoj djeci bila*

nadijevana bizarna i markirajuća prezimena. Nisu zabilježeni podaci o postojanju nahodišta u Kninu, stoga se može pretpostaviti da se napuštenu djecu ostavljalo na javnim mjestima, vjerojatno pred vratima crkve. Budući da je Šibenik imao nahodište od 1612. godine (Rogošić 2014: 215), takva su se djeca, najvjerojatnije, nakon krštenja odvodila u Šibenik o čemu svjedoči napomena uz ime jednoga nahoda.²² Način davanja imena nahoda te tvorba njihovih prezimena izrazito je zanimljiva.

Ovdje će se analizirati sva osobna imena i prezimena nahoda. *Maria* (prezime nije navedeno) rođena je i krštena 17. studenoga 1873. godine. Budući da je rođena uoči Gospe od Zdravlja 21. studenoga, može se uočiti utjecaj katoličkoga kalendara na izbor imena. Nepoznato je zašto djetetu nije dato prezime, u napomeni piše da je dijete umrlo na putu do Konjevrate. *Milka Milković*, rođena i krštena 6. srpnja 1874. godine. Ovdje je riječ o narodnome imenu, izvedenom od pridjeva „mila”. *Šimun Turketić*, rođen 27. listopada 1874., kršten 28. listopada, a umro sljedećeg dana, dobio je ime prema kršćanskome svecu Šimunu čiji se spomendan slavi 8. listopada. Budući da se prezime pojavljuje samo jedanput u cijelom promatranom korpusu, može se reći da je izmišljeno. *Cvita Cvitanić*, rođena i krštena 28. prosinca 1875., dobila je narodno ime u kojemu se vidi simbolička motiviranost. Prezime je tvoreno od muškoga osobnog imena *Cvitan* kojemu je dodan prezimenski sufiks *-ić*. Tri su primjera prezimena nastalih prema mjesecu u kojem je dijete rođeno i kršteno. *Ivka Svibnić*, rođena 19. svibnja 1876., a krštena sutradan. Kao kuma na krštenju navedena je primalja *Ana Bilić Čaić* koja se često pojavljuje u toj ulozi. Ime *Ivka* hrvatska je inačica imena *Ivana*. Budući da je dijete rođeno u mjesecu svibnju, izmišljenost prezimena je neupitna, nastalo je dodavanjem sufiksa *-ić*. *Agata Veljačić*, rođena i krštena 6. veljače 1877. Ime *Agata* pojavljuje se samo jednom, nastalo od grčke riječi *agathé*, što znači „dobra”, podrijetlo baštini prema imenu ranokršćanske mučenice (Dragić 2017: 236, 242). Spomendan sv. Agate slavi se 5. veljače, stoga je izbor imena uvjetovan katoličkim kalendarom, a prezime izvedeno dodavanjem nastavka *-ić*. *Marko Aprilović*, rođen 14. travnja 1880., a kršten dan poslije. Dijete je rođeno u travnju kada se slavi spomendan sv. Marka (25. travnja). Međutim, kao kum navodi se *Marko Vidović*, stoga izbor imena može se tumačiti katoličkim kalendarom, ali i davanjem imena prema kumu. Prezime je izvedeno dodavanjem sufiksa *-ović* (opet prema kumu *Vidović*) na mjesec u kojem je dijete rođeno (travanj, odnosno

²² Luca Mirmiks (*Mara Grgić noseć ju u Šibenik u Zavod preminu na put na Konjevrate dne 15. 12. 1878. gdje bi pokopana po svjedočbi onog župnika fra Ante Mlinara*).

april). Ovdje je zanimljivo primijetiti da se u oblikovanju djetetova prezimena posegnulo za naziv mjeseca latinskoga podrijetla. *Iko Ikić*, rođen i kršten 5. kolovoza 1883. Odmah je uočljivo da je prezime izmišljeno, tj. nastalo dodavanjem najčešćeg prezimenskoga sufiksa *-ić* na osnovu osobnoga imena *Iko*. *Ćiril Metod Šišmanović*, rođen i kršten 11. listopada 1881. Kum je bio podvornik *Josip Šimunović*. Ime je nadjeveno prema kršćanskim svecima, slavenskim apostolima Ćirilu i Metodu. Naime, crkva Sv. Barbare koja se nalazi na kninskoj tvrđavi posvećena je upravo njima. Prezime je izmišljeno, semantički uvjetovano u značenju *onaj koji je punašan, debeo, trbušast; trbonja, debeljko* (Anić 1998: s. v. šišman), i oblikovano prema kumu (*Šimunović* > *Šišmanović*). *Ante Rodolf Cvitnić*, rođen 29. ožujka 1877., a kršten 1. travnja 1877. Mogla bi se pronaći poveznica druge sastavnice imena s katoličkim kalendarom budući da je u travnju spomendan sv. Rudolfa iz Berna. Budući da je dijete rođeno u proljeće, prezime je nastalo od imenice *cvijet*. U primjeru *Petra Petrića*, rođenog i krštenog 29. travnja 1877., ne mogu se utvrditi nikakve poveznice u izboru imena. Vidljivo je da je prezime izvedeno iz imena dodavanjem sufiksa *-ić*. Slično je i sa sljedećim primjerom *Šimice Goropadović*, rođene 1. travnja 1878., a krštene sutradan. Ime nije uvjetovano katoličkim kalendarom, a imena kumova su nepoznata. Prezime je nastalo od pridjeva *goropadan* u značenju *bijesan, neobuzdan, nasilan*. U ovom je primjeru vidljivo nadijevanje neuglednih izmišljenih prezimena. *Luca Mirmiks*, rođena 13. prosinca 1878., a krštena sutradan. Budući da je djevojčica rođena na spomendan sv. Lucije, vidljiva je povezanost nadjevenog imena s katoličkim kalendarom. Prezime je izmišljeno i u potpunosti odskače od hrvatskog prezimenskog sustava. *Petronila Mačivanović*, rođena je 17. listopada 1879., a krštena dva dana poslije. Budući da je djevojčica rođena pet dana nakon spomendana sv. Petra, uočava se poveznica između nadjevena imena i imena sveca. Prezime je jedinstveno, dosad nezabilježeno, a moglo bi se reći da je nastalo spajanjem riječi *mač* i *Ivanović*. Možda se takvim prezimenom željela podariti borbenost napuštenom djetetu, budući da je pred njim bio težak život. *Maria Akrapina* rođena je 25. lipnja 1880., a krštena dva dana poslije. Još jedan primjer neprikladnog nadijevanja prezimena napuštenoj djeci. Prezime je načinjeno od imenice *akrap* u značenju *onaj koji je vrlo ružan; grdoba* (Anić 1998: s. v. àkrap). *Andrija Mate Krčićić* rođen je 9. studenoga 1880., a kršten sutradan. Budući da je dijete rođeno i kršteno u mjesecu uoči spomendana sv. Andrije, uočava se poveznica između prve sastavnice imena i katoličkoga kalendara. Prezime je izmišljeno, a moglo bi se povezati s geografskim lokalitetom – slapom Krčićem. *Martin Mustapić* rođen je 18. siječnja 1881., a kršten sutradan.

Prezime je jedinstveno na kninskome području u promatranome razdoblju, a može se reći da je izvedeno iz muslimanskoga imena *Mustafa*. *Jerka Jašić* rođena je 2. rujna 1882., a krštena dva dana poslije. Nije uočena povezanost imena s katoličkim kalendarom niti s imenima kumova. *Ivan Ivnić* rođen je 15. lipnja 1884., a kršten dan poslije. Budući da je kao kum naveden *Ivan Marić*, težak iz Kninskoga Polja, može se utvrditi da je dijete dobilo ime prema kumu, a prezime je nastalo od imena dodavanjem sufiksa *-ić*. *Marko Pilić* rođen je i kršten 26. kolovoza 1886. Prezime nije jedinstveno, pojavljuje se tri puta u promatranome razdoblju, stoga se ne mogu dati čvrsti zaključci o njegovu nastanku. *Mate Vidović* rođen je 19. rujna 1889., a kršten na spomendan sv. Mateja (21. rujna). Prezime nije izmišljeno, u promatranome razdoblju pojavljuje se čak 133 puta. *Ante Našasta* rođen je i kršten 6. lipnja 1893. Nadjeveno ime povezuje se sa svecem zaštitnikom Župe čiji se spomendan slavi nekoliko dana nakon rođenja djeteta (13. lipnja). Sasvim je jasno da je prezime u potpunosti izmišljeno, a semantički izravno upućuje na status nađenoga djeteta, budući da je nastalo od glagola *naći/našao*. *Joso Šimić* rođen je 16. srpnja 1895. *Šimić* je čestotno kninsko prezime koje se pojavljuje 46 puta u promatranome razdoblju.

Kod svih gore navedenih primjera nahodske djece, nisu bila upisana imena roditelja. Neformalni brakovi u kojima su se rađala nezakonita djeca oduvijek su postojali. Za neku je djecu teško utvrditi je li doista riječ o nahodima, budući da su poznata imena jednoga od dvaju roditelja ili pak oba. Međutim njihova imena i prezimena formirana su na način kako su se formirala imena i prezimena nahoda. Slijedi osam takvih primjera. *Antonio Giuseppe Neznanović*, rođen 16. ožujka 1872., nezakoniti je sin *Angiole Mad* iz Šibenika i *Paška Čačića*. Dijete je kršteno 18. ožujka, stoga se srednje ime, premda u talijanskoj inačici, dovodi u vezu sa sv. Josipom čiji se spomendan slavi 19. ožujka. Prezime *Neznanović*, izmišljeno je, te ukazuje na nepoznato podrijetlo budući da dijete nije naslijedilo niti majčino, niti očevo prezime. *Junak Budimiro*, rođen 11. kolovoza 1872., a kršten sutradan, nezakoniti je sin *Angie Andabake*. Ime je u potpunosti jedinstveno, semantički prozirno. Imenica *junak* označava nekoga tko se odlikuje hrabrošću i smjelošću. Te su pozitivne karakteristike prepoznate u djetetu ili se željelo da ih dijete u budućnosti posjeduje. Prezime je također jedinstveno, nastalo spajanjem imperativnoga oblika pomoćnoga glagola *biti* i imenice *mir*. Ono može upućivati na to da je dijete bilo jako nemirno, ili pak na želju da dijete odrasta u miru i prosperitetu. *Paško Paškić*, rođen 16. svibnja 1876., a kršten sutradan, naslijedio je ime prema ocu *Pašku Nardiniju*. Budući da je dijete rođeno

u nezakonitoj vezi, ono nije naslijedilo očevo zakonito prezime, već mu je prezime formirano prema imenu dodavanjem sufiksa *-ić*. Isto je tako i u slučaju *Franke Franičić*, nezakonite kćeri *Marije Kuničić*. Nadjeveno ime vezuje se uz spomendan sv. Franje (4. listopada), jer je djevojčica rođena 12. listopada 1876. *Nikola Nemilić* dobio je ime prema sv. Nikoli oko čijeg spomendana je i rođen, 15. prosinca 1885. Nezakoniti je sin *Mande Velić*, a izrazito semantički pogrdno prezime *Nemilić* upućuje na to da nije bio mio. *Stana Tikvić*, rođena 19. veljače 1888., a krštena sutradan, nezakonita je kći *Ike Parać*. Prezime se javlja samo jedanput unutar promatranoga razdoblja, a može upućivati na imenicu *tikva*, u smislu nekakvih djetetovih fizičkih karakteristika s negativnim konotacijama. U primjeru *Bože Čulića* nije riječ o izmišljenom prezimenu. Dijete je naslijedilo prezime od majke. Ime je također naslijedilo od majke (*Božica*), a zanimljivo je da je rođeno na sam Božić, stoga možemo govoriti o naslijeđenom imenu, ali i o utjecaju katoličkoga kalendara na izbor imena. Budući da je majka bila sluškinja iz Vrlike, najvjerojatnije je svoje dijete predala na odgoj nekom drugome o čemu saznajemo iz napomene Matične knjige: *Ovako je poručila Božica Čulić da se dijete upiše i da se prida Anžici Medića, ženi Nikolinoj, pravoslavnoj*. Zanimljiv je još jedan slučaj u kojemu ime i prezime na prvi pogled upućuju da je riječ o nahodu, iako se kasnijim iščitavanjem napomene utvrdilo suprotno. *Dume Dumičić*²³, rođen 1. rujna 1873., naknadno je priznat od svoga oca kako piše u napomeni: *Vrlika, 25. listopada 1877. "Ja doli podpisani prid svjedocima tvrdim da Dume Dumičić upisan u Zapisnik te župe kao nezakonito djete jest moj naravni sin rođen s Mandom Anića, sad mojom ženom, vjenčatom u Vrliki dne 16. kolovoza 1875. Ovom mojom svjedočbom razumim i želim pozakoniti još spomenutog mog sina i podreći ga svim pravima zakona."* *Stipan Šimunović*.

Usporedbom korpusa nahodskih i nenahodskih prezimena uočene su velike razlike među njima. Oko 87 posto prezimena nahoda tvoreno je sufiksom *-ić*, *-ićić* ili *-ović*. Samo su četiri primjera koja odstupaju od toga *Mirmiks*, *Akrapina*, *Našasta* i *Budimiro*. Gotovo 87 posto nahodskih prezimena pojavljuje se samo jedanput. U analiziranoj je građi uočena unutarjezična motiviranost takvih prezimena. Nekoliko je semantičkih prezimena motivirano biljnim svijetom *Cvitanić*, *Cvitnić*, mjesecima u godini *Veljačić*, *Aprilović*, *Svibnić*, hidronimima *Krčićić*, etnonimima *Turketić*, *Mustapić*, prezimena negativne konotacije *Goropadović*, *Akrapina*,

²³ Vjerojatno kasnije nadopisano Šimunović.

Šišmanović, Tikvić, prezimena koja upućuju na nekakve karakterne osobine djeteta *Budimiro*, prezimena koja upućuju da je riječ o nahodu *Našasta, Nemilić, Nežnanović*. Oko 26 posto prezimena motivirano je fonološkom postavom osobnoga imena *Milka Milković, Cvita Cvitanić, Petar Petrić, Iko Ikić, Ivan Ivnić, Dume Dumičić, Paško Paškić, Franka Franičić*. Takva prezimena mogu se smatrati također semantičnima, stoga se semantičnost prezimena javlja u 78 posto slučajeva. S tim u vezi, primjećuje se da se prilikom tvorbe izmišljenih prezimena u 35 posto slučajeva primjenjivalo pravilo o podudarnosti inicijalnih fonema osobnoga imena i prezimena.

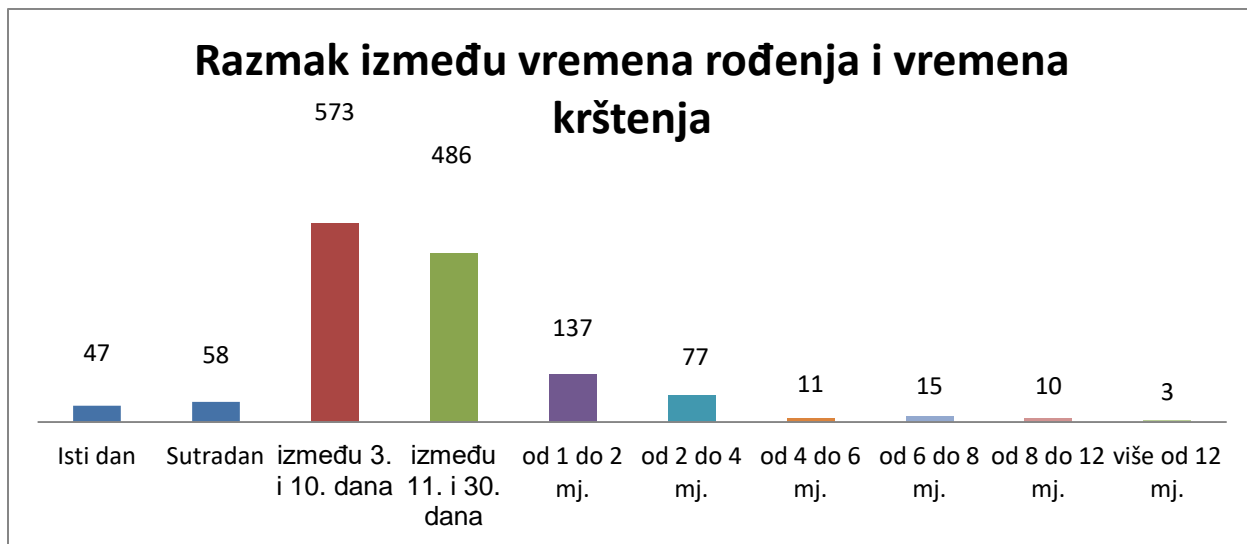
5.9. Jezične karakteristike osobnih imena

Uočeni su neki primjeri zapisivanja imena latinskom ili talijanskom grafijom *Giacomo, Pietro, Nicolaus, Giuseppe, Joseph, Rosaria, Domenica*. Većina je imena ispisana hrvatskim pravopisnim načelima kao što je pisanje slova s dijakritičkim znakovima (iznimka *Pasko*). Međutim, kod nekih je aloglotskih i svetačkih imena uočeno pisanje dijakritičkih znakova *Silveštar, Šilvio, Šilvan, Šilvestra, Elizabeta, Liža, Češar, Jošefina, Juština, Kašandra, Oršina, Mićelina*. U Matičnoj je knjizi za fonem /đ/ uglavnom upotrijebljen digrafem gj *Luigja, Regja, Gjema, Angja, Angjel, Angjelija, Angjelka, Gjenovefka, Gjovanna, Gjula, Luigji*, osim u imenu *Andica*. Utjecaj talijanske grafije vidljiv je u još nekim primjerima, primjerice fonem /j/ bilježi se grafemom *i* u *Iandre*, a s druge pak strane u nekim se primjerima ne umeće intervokalno -j-. Najčestotnije žensko ime javlja se u 95 primjera s intervokalnim -j-, a u 68 primjera bez. U imenu *Luci(j)a* prevladava oblik s intervokalnim -j-. Ime *Matija* prevladava u odnosu na ime *Matia*. Zanimljivo je primijetiti da se to ime s intervokalnim konsonantom javlja kod osoba obaju spolova, a bez njega samo kod osoba ženskoga spola. U imenu *Andri(j)a* i njegovim hrvatskim inačicama prevladavaju primjeri s intervokalnim -j-. Analizirana osobna imena otkrivaju i poneke dijalektne značajke govora kninskoga kraja. U narodnom imenu nastalome od imenice *cvijet* prevladava isključivo ikavski refleks jata *Cvita*. U imenu *Stjepan* prevladava ikavski refleks jata *Stipan* dok je jekavski refleks jata prisutan samo u dvama slučajevima *Stjepo* i *Stjepan*. U narodnome imenu nastalom prema danu u tjednu *nedjelji*, u dvama slučajevima prevladava ikavski refleks jata *Nediljka* i *Nediljko*, a u jednom jekavski refleks jata *Nedjelka*.

Zanimljiva je pojava prejetacije imena *Andrija* (šest primjera *Jandre*, *Jandrija*, *Jandria*), ali je temeljno ime ipak učestalije. Uočene su zamjene /f/ > /p/ u primjeru *Pilip* (pojavljuje se i *Filip*), te /f/ > /v/ u imenu *Vranje*, a kontrakcija samoglasničkog skupa *ao* > *a* pojavljuje se u primjeru imena *Pava*. Ime *Pavao* potvrđeno je dva puta, a oblik u kojem se /o/ zamjenjuje s /l/ *Paval* tri puta. Ime *Mihovil* potvrđeno je tri puta, a zanimljiva je jedna potvrda zamjene /l/ sa /o/ *Mihovio*.

5.10. Razmak između vremena rođenja i vremena krštenja

Zbog teških životnih uvjeta i brojnih bolesti, 19. stoljeće je razdoblje iznimno visoke stope smrtnosti novorođene djece. Iz vjerskih razloga težilo se što bržem primanju sakramenata. Brojna su djeca krštena odmah po rođenju kako ne bi umrla nekrštena. Umrla nekrštena djeca nisu se mogla pokopati na groblje s krštenim osobama, niti biti primljena u Kraljevstvo Božje.

Slika 6. Razmak između vremena rođenja i krštenja

Analizirajući datume rođenja s datumima krštenja, može se primijetiti da se najviše prakticiralo krštenje s najviše mjesec dana odmaka od djetetova rođenja. Unutar prvoga mjeseca djetetova života kršteno je 80 posto djece. Od toga je oko 7 posto djece kršteno isti dan po rođenju ili sutradan, 40 posto ih je kršteno od trećeg do desetoga dana, a oko 33 posto između

desetoga i tridesetoga dana od rođenja. U vremenskom periodu od prvoga do drugoga mjeseca rođenja kršteno je oko 9 posto djece, a svakim daljnjim povećavanjem vremenskoga razmaka, postotak krštene djece se smanjivao (v. Slika 6). Ako se promotri društveni sloj roditelja koji su prakticirali što skorije krštenje, može se primijetiti da je u najvećem broju slučajeva riječ o težačkim obiteljima. Pripadnici težačkih obitelji nisu htjeli riskirati smrt nekrštenoga djeteta. Najveći razmak između dana rođenja i krštenja djeteta uočen je kod doseljenih stranaca koji nisu slijedili seoske obrasce ponašanja vezane uz krštenje djece neposredno nakon rođenja. Njihova prezimena otkrivaju strano podrijetlo: *Scotti, Torti, Pokraišek, Grimani, Špada, Nardini, Nagler, Koassini, Rosegg, Portada, Premeri, Grisogono, Mussel, Vio, Hötzel, Vikario, Centelighe, Daberto*. To su uglavnom bila djeca iz imućnijih, češće talijanskih, obitelji čiji su roditelji zahvaljujući većoj i dostupnijoj medicinskoj skrbi i životnoj sigurnosti odgađali krštenje za kasnije razdoblje. Iz tablice (v. Prilozi, Slika 15) može se primijetiti da je riječ o građanima i posjednicima. Domicilno stanovništvo uglavnom se pridržavalo starinskih običaja, ali su i kod njih uočena određena odstupanja koja se mogu objasniti vanjskim faktorima – nepovoljnim vremenskim uvjetima u zimskim mjesecima ili radovima na polju u proljetnim i ljetnim mjesecima. Poljoprivredni radovi mirovali su u razdoblju od studenoga do kraja veljače. U travnju se zemlja pripremala za sjetvu kukuruza, krumpira i ostalog povrća, dok se ljetina prikupljala u rujnu (Novosel 2015: 55). Međutim, oni su ipak krstili svoju djecu unutar prvih dvaju mjeseci djetetova života. Samo su dva primjera kasnijega krštenja djece težačkih roditelja. U prvom primjeru riječ o težacima iz Zvjerinca koji su krstili svoju kćer *Jeku Štrbac* tri mjeseca nakon rođenja. Budući da je obitelj živjela u okolnome mjestu, 11 km udaljenome, razlog kasnijega krštenja mogao bi biti udaljenost od Župe. S druge pak strane, djevojčica je rođena u proljeće kada je veća aktivnost seljaka na poljima. U drugom je primjeru riječ o talijanskim težacima iz Veneta koji su krstili svoga sina *Angela Centelighea* šest mjeseci nakon rođenja. Zanimljivo je promotriti razloge zbog kojih su neka djeca krštena odmah po rođenju. Većina djece krštena je iz zdravstvenih razloga. O tome nam svjedoče dodatne zabilješke u napomenama: *Zbog slabosti koja se je na obadvojici opazila bijahu zlamenovani dne 1. travnja 1878. Župnik Klarić*. U brojnim napomenama iz Matične knjige može se uočiti da su ta djeca nedugo nakon krštenja preminula. U slučaju blizanki *Jerke i Marie Vidović*, rođenih i krštenih 30. rujna 1873., u napomeni piše: *Natrag upisata bliznad krštena su od upisatoga župnika u kući privatnoj rad pobiljivosti na 30. rujna 1873., a obredi nisu se ispunili rad doslidne smrti na 1.10.*

i. g. Dakle, riječ je o slučajevima krajnje smrtne opasnosti. Slabašna i boležljiva djeca ukazivala su na skorašnju smrt, stoga im je bilo neophodno udijeliti sakramente. Prema kanonskim zakonima Katoličke crkve u *prijetnoj potrebi* tj. u slučajevima smrtne opasnosti čin krštenja može obaviti *svaki čovjek koji ima potrebnu nakanu*, a najčešće je to bila primalja (CIC, Kanon 861., §2., 393). Primjeri u kojima je primalja obavila obred krštenja posebno su istaknuti u napomenama. Tako u slučaju izvjesne *Marie*, rođene i krštene 17. studenoga 1873., u napomeni piše: *Natrag naznačena netom je rođena zlamenovata je od babilje Ane Čaića, pak po putu do Konjevrata umrla je i ukopata kod Sv. Ivana na Konjevratima 18. 11. 1873.* U drugom primjeru, uz Ime *Kate Rulić Slavić*, rođene 13. prosinca 1873., a krštene tjedan dana poslije, u napomeni piše: *Vica Zampieri babilja zlamenovala je na 17. prosinca u kući Ljubičića Ivana natrag upisata rad pogiba života iste stopro rođena, a obred ispunio je na 18. istoga miseca župnik Labor.* Također, uočeno je da su svi nahodi kršteni najviše tri dana nakon rođenja odnosno pronalaska. Oko 17 posto djece kršteno je u vremenskom periodu dužem od dva mjeseca od rođenja. Navedena odstupanja od krštenja u što kraćem vremenu, prikazana su u tablici (v. Prilozi, Slika 22).

6. Zaključak

Diplomski rad temelji se na 1 447 osobnih imena krštenika upisanih od početka 1872. do kraja 1899. godine u Matičnu knjigu krštenih Župe Knin. Tijekom istraživačkoga rada javljale su se određene poteškoće. Čitljivost građe ovisila je o rukopisu zapisivača. Ipak, navedeni problemi nisu bitno utjecali na rezultate istraživanja. Obimnost građe zahtijevala je pažljivo proučavanje, izlučivanje i sistematizaciju. Istraživanje osobnoimenske građe pokazalo je da:

- na području Župe Knin krajem 19. stoljeća svaka četvrta novorođena djevojčica zvala se *Mari(j)a*, a svaki četvrti novorođeni dječak *Ante* ili *Ivan*;
- osobna imena *Marija*, *Ana*, *Kata*, *Antica* i *Anica* možemo nazvati iznimno čestotnima. Ona čine 57 posto ukupnoga broja ženskih osobnih imena istraživanoga razdoblja, što znači da je svakoj drugoj djevojčici nadjenuto jedno od tih pet imena;
- prvih pet najčestotnijih muških imena činili su 55 posto udjela od ukupnoga broja muških imena. Svaki se drugi dječak zvao *Ante*, *Ivan*, *Josip/Jozip*, *Petar* ili *Nikola*;
- 24 posto ukupnoga imenskoga fonda čine dvostruka i trostruka imena. Takva su osobna imena češće nadijevali doseljenici;
- narodna osobna imena slabo su zastupljena. Ona čine 24 posto od ukupnih muških i ženskih osobnih imena unutar promatranoga razdoblja. Gotovo dvostruko više bilo je ženskih narodnih osobnih imena. Međutim, treba imati na umu da su brojna narodna osobna imena bila dio višestrukih osobnih imena. Samo je 8 posto djevojčica te oko 3 posto dječaka imalo jednostruko osobno ime narodnoga podrijetla;
- najčestotnija su narodna osobna imena *Stana* i *Mile*, međutim udio njihovih nositelja manji je od 2 posto;
- krajem 19. stoljeća na kninskome području prevladavaju tradicionalna imena kršćanskoga podrijetla;
- mnoga su djeca ime dobila prema kumovima (oko 20 posto);
- primjenom kalendarskoga načela ime je dobilo 15 posto djece;
- ime je od roditelja naslijedilo 9 posto djece (riječ je o potpunoj ili djelomičnoj nasljednosti);
- najviše je djece (47 posto) kršteno tijekom prvih deset dana života. U 17 posto slučajeva uočena je pojava odgođenoga krštenja. Analizirajući prezimena roditelja, može se

zaključiti da je riječ o doseljenicima. Naknadnom analizom zanimanja roditelja samo je u dva slučaja riječ o težacima. Građani su bili skloniji kasnijem krštenju djece, a težačke obitelji su više poštivale tradiciju te su nastojale krstiti svoju djecu što prije nakon rođenja;

- u Matičnu knjigu upisan je 31 nahod. Polovica njih dobila je ime primjenom kalendarskog načela;
- nahodska prezimena uglavnom su izmišljene tvorevine. U većem broju slučajeva takva su prezimena povezana s fonološkim osobinama nadjenutoga imena;
- tijekom dvadeset sedam godina u Matičnu knjigu upisano je 20 blizanaca. Njihova se osobna imena, ako među njima postoji izrazna podudarnost, najčešće podudaraju u početnom slogu;
- među osobnim imenima blizanaca i nahoda prevladavaju jednostruka svetačka osobna imena;
- imena su u Matičnu knjigu upisivana neujednačenom grafijom. U manjem broju primjera uočen je utjecaj talijanske grafije;
- potvrđeno je nekoliko ishodišno istih osobnih imena, ali različitog stupnja prilagodbe.

Budući da je ovom analizom utvrđen velik broj dvostrukih i trostrukih osobnih imena daljnjim bi se istraživanjem valjalo utvrditi kada se ona pojavljuju u kninskoj matičnoknjižnoj praksi i do kada se ta praksa održala. Daljnje istraživanje zahtijeva i pojava osobnih imena narodnoga podrijetla – valjalo bi njihovim praćenjem u prijašnjemu razdoblju i razdoblju koje slijedi uočiti smanjuje li se s vremenom njihov broj ili se on povećava. Ta bi istraživanja te još mnoga druga vezana uz osobna imena upisana u matične knjige zasigurno upotpunila antroponimijsku sliku kninske župe.

Literatura

Anić, Vladimir. 1998. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Treće izdanje. Zagreb: Novi Liber.

Bertoša, Mislava. 2005. *Djeca iz obrtaljke: nametnuto ime i izgubljeni identitet: (imena i prezimena nahoda u XIX. stoljeću)*. Zagreb: Profil international.

Bjelanović, Živko. 1988. *Antroponimija Bukovice*. Split: Književni krug.

Božić Bogović, Dubravka. 2011. Osobna imena u matičnim knjigama krštenih za naselja Draž i Popovac krajem 18. stoljeća. *Povijesni prilozi*, 40 (40), str. 177-194.

Brala Mudrovčić, Jasminka. 2017. Osobna imena župe Otočac s naglaskom na osobna imena kršćanske provenijencije od početka 20. stoljeća do suvremenosti. *Croatia Christiana periodica*, 41 (79), 61-81.

Brozović Rončević, Dunja – Čilaš Šimpraga, Ankica. 2006. Tipovi vezanosti imena blizanaca. *Folia onomastica Croatica*, 15, Zagreb, str. 15-37.

Brozović Rončević, Dunja – Žic Fuchs, Milena. 2003. Metafora i metonimija kao poticaj u procesu imenovanja. *Folia onomastica Croatica*, (12/13), str. 91-104.

Čik, Nikola. 2016. Crkvene matične knjige kao izvor za povijesna istraživanja, na primjeru župe Đurđevac. *Pro tempore*, (10-11), str. 236-251.

Čilaš Šimpraga, Ankica – Brgleš, Branimir. 2017. Imenska osnova *bog* u hrvatskoj antroponimiji s osobitim osvrtom na osobna imena. *Onomastica 41/1*, str. 119-138.

Čilaš Šimpraga, Ankica – Ivšić Majić, Dubravka – Vidović, Domagoj. 2018. *Rječnik suvremenih hrvatskih osobnih imena*. Zagreb: Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje.

Čilaš Šimpraga, Ankica. 2011. Muška osobna imena u Promini. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 37 (2), str. 333-364.

Codex iuris canonici (Zakonik kanonskoga /crkvenoga/ prava – CIC), Kanon 861., §2., 393

Čoralić, Lovorka – Karbić, Damir. 1993. Prilog proučavanju demografskog razvitka Knina od 1825. do 1857. U: *Kninski zbornik*. Zagreb: Matica hrvatska, str. 13-27.

Dovranić, Ivan. 2002. Popis matičnih knjiga s područja Šibensko-kninske županije. *Arhivski vjesnik*, 45, str. 161-190.

Dragić, Helena. 2017. Osobna imena motivirana imenima ranokršćanskih mučenica. *Croatica et Slavica Iadertina*, 13/2 (13.), str. 235-252.

Frančić, Anđela. 1997. Nasljednost osobnih imena, *Folia onomastica Croatica*, 6, str. 41-62.

Frančić, Anđela. 2002. Uvid u osobna imena rođenih u 2001. *Folia onomastica Croatica*, 11, str. 77-93.

Frganović, Mladen Ante. 1993. Geografsko obilježje Knina i njegova kraja. U: *Kninski zbornik*. Zagreb: Matica hrvatska, str. 3-13.

Novosel, Domagoj. 2016. *Stanovništvo Upravne općine Građani – Remete između dva svjetska rata*, doktorska disertacija, Hrvatski studiji, Zagreb.

Rogošić, Andrea – Luketin Alfirević, Antonia. 2014. Imena i prezimena splitskih nahoda u 19. stoljeću. *Folia onomastica Croatica*, 23, str. 209-241.

Šetka, Mihovil. 2018. *Percepcije modernizacije života u Dalmaciji krajem 19. i u prvoj polovici 20. stoljeća*, diplomski rad. Zadar.

Šimunović, Petar. 2009. *Uvod u hrvatsko imenoslovlje*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

Szabo, Agneza. 1993. Pučanstvo upravnog kotara Knin u drugoj polovici 19. stoljeća. U: *Kninski zbornik*. Zagreb: Matica hrvatska, str. 36-51.

Varga, Anđela. 1987. Ženska osobna imena u Mariji na Muri. *Rasprave Zavoda za jezik*, 13, str. 175-189.

Živković, Petar. 1993. Oblikovanje kninske tvrđave i grada do godine 1918. U: *Kninski zbornik*. Zagreb: Matica hrvatska, str. 96-123.

Izvori

Matične knjige rimokatolika Župa Kijevo, Knin, Medviđa, god. 1853. – 1908. Zbirka matičnih knjiga HDA Zagreb, mikrofilm: M-2330.

Matične knjige rimokatolika Župa Knin, god. 1883. – 1949. Zbirka matičnih knjiga HDA Zagreb, mikrofilm: M-2430.

Katolički kalendar.

Službena internetska stranica Franjevačkoga samostana u Kninu <http://www.franjevacki-samostan-knin.hr> (posjećeno 20. 10. 2018.)

Popis slika

Slika 1. Ženska osobna imena prema čestotnosti.....	11
Slika 2. Muška osobna imena prema čestotnosti	13
Slika 3. Tvorbena struktura ženskih osobnih imena	16
Slika 4. Tvorbena struktura muških osobnih imena.....	18
Slika 5. Prikaz udjela višestrukih osobnih imena	19
Slika 6. Razmak između vremena rođenja i krštenja	42
Slika 7. Primjer iz Matične knjige (lijeva strana)	51
Slika 8. Primjer iz Matične knjige (desna strana).....	51
Slika 9. Godišnja raspodjela rođenja 1872. – 1899.	52
Slika 10. Potpuna nasljednost imena roditelja (otac – sin)	53
Slika 11. Potpuna nasljednost imena roditelja (majka – kći).....	54
Slika 12. Djelomična nasljednost imena roditelja (otac – kći)	54
Slika 13. Djelomična nasljednost imena roditelja (majka – sin)	55
Slika 14. Djelomična nasljednost imena roditelja (otac – sin).....	55
Slika 15. Djelomična nasljednost imena roditelja (majka – kći)	56
Slika 16. Potpuna podudarnost s imenom kumova (kum – dječak).....	57
Slika 17. Potpuna podudarnost s imenom kumova (kuma – djevojčica).....	57
Slika 18. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kum – djevojčica)	58
Slika 19. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kuma – dječak)	58
Slika 20. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kum – dječak)	59
Slika 21. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kuma – djevojčica)	60
Slika 22. Primjeri kasnijega krštenja	64
Slika 23. Popis ženskih osobnih imena.....	66
Slika 24. Popis muških osobnih imena	69

PRILOZI

Numero -- Broj	Data della Nascita e della presentazione al battesimo del neonato -- Dan porođenja i prikazanja na krst Netomrodjena	INDICAZIONE DEL NEONATO -- UKAZANJE NETOMRODJENO				INDICAZIONI -- UKAZANJE	
		Sesso e Nome -- Spol i Ime		Stato della persona -- Stanje Celjadeta		Nome Cognome e Domicilio della Madre --	Nome, Cognome e domicilio del Padre --
		Maschi -- Muskići	Femmine -- Ženskice	Legittimo -- Zakonito	Illegittimo -- Nezakonito	Ime, Prezime i Pribivanje Matere	Ime, Prezime i Pribivanje Ota
58	Rodjena 7 sedam Studenoga 1899 osamstodevetdeset e. Krštena 17 Prosina 1899 fra Pavao Perišić župnik		Cota Dragica	Zak.		Dogan Stana 11. 12. 1870. ²⁴ Knin	Cota Jere 27. 10. 1872. Knin

Slika 7. Primjer iz Matične knjige (lijeva strana)

DEI GENITORI -- RODITELJAH		Nome, Cognome, Domicilio e condizione dei Padrini Testimonj -- Ime, Prezime, Pribivanje i ruka Kumova Svidokah		Annotazione -- Zabilježenje
Se congiugi data del Matrimonio e parrocchia in cui fu celebrato -- Ako su vinčani, dan vinčanja i Popovine u kojoj su pirovali	Religione e Condizione di entrambi -- Bogoštovje ruka oboice	PADRINI -- KUMI	TESTIMONJ -- SVIDOCI	
11/11 1894.	Rimok. Zanatlija	Petrović Manda Rimok. iz Vrulje		

Slika 8. Primjer iz Matične knjige (desna strana)

²⁴ Pisanje datuma rođenja roditelja uočeno je u manjem broju primjera.

God. rođenja	Ž	M	Ukupno
1872.	12	28	40
1873.	24	23	47
1874.	12	27	39
1875.	20	18	38
1876.	31	27	58
1877.	26	26	52
1878.	31	28	59
1879.	25	24	49
1880.	23	20	43
1881.	16	23	39
1882.	27	22	49
1883.	18	30	48
1884.	29	28	57
1885.	24	30	54

God. rođenja	Ž	M	Ukupno
1886.	19	33	52
1887.	26	30	56
1888.	29	26	55
1889.	28	28	56
1890.	20	26	46
1891.	36	36	72
1892.	25	27	52
1893.	25	22	47
1894.	24	33	57
1895.	21	27	48
1896.	29	29	58
1897.	29	27	56
1898.	30	27	57
1899.	33	32	65
Ukupno	692	757	1449

Slika 9. Godišnja raspodjela rođenja 1872. – 1899.

OTAC	SIN	Jednostruko	Višestruko
Ante	Ante	1	3
Dragutin	Dragutin	0	1
Eduard	Eduard	0	1
Eugen	Eugen	0	1
Franjo	Franjo	1	0
Gargo	Gargo	1	0
Ilija	Ilija	1	0
Ivan	Ivan	4	9
Ive	Ive	1	0
Josip	Josip	5	7
Joso	Joso	1	0
Marko	Marko	5	0
Miho	Miho	2	0
Mile	Mile	1	0
Nikola	Nikola	8	0
Paškal	Paškal	1	0
Paškalj	Paškalj	1	1
Paško	Paško	1	0
Petar	Petar	4	2
Pilip	Pilip	1	0
Vladimir	Vladimir	0	1
Ukupno		65	

Slika 10. Potpuna nasljednost imena roditelja (otac – sin)

MAJKA	KĆI	Jednostruko	Višestruko
Amelia	Amelia	0	1
Ana	Ana	1	3
Anica	Anica	2	0
Božica	Božica	1	0
Gabriela	Gabriela	0	1
Ika	Ika	1	0
Joza	Joza	0	1
Kata	Kata	1	0
Maria/Marija	Maria/Marija	5	7
Nikoleta	Nikoleta	0	1
Ukupno		25	

Slika 11. Potpuna nasljednost imena roditelja (majka – kći)

OTAC	KĆI	Jednostruko	Višestruko
Ante	Antica	2	1
Anton	Antica	1	0
Dane	Danica	0	1
Ivan	Ika	1	0
Ive	Ivanica	0	2
Ive	Ivanka	0	1
Josip	Josipa	0	1
Mate	Matija	0	1
Petar	Pera	1	1
Ukupno		13	

Slika 12. Djelomična nasljednost imena roditelja (otac – kći)

MAJKA	SIN	Jednostruko	Višestruko
Angjelka	Angjelo	0	1
Antica	Ante	0	2
Antonia	Antonio	1	0
Antonia	Ante	0	1
Božica	Božo	1	0
Fila	Filomen	0	1
Gjovanna	Ivan	0	1
Ika	Ivan	3	0
Ivanica	Ivan	0	3
Jeka	Jerko	1	0
Pera	Petar	5	0
Vica	Vice	0	1
		21	

Slika 13. Djelomična nasljednost imena roditelja (majka – sin)

OTAC	SIN	Jednostruko	Višestruko
Anton	Antonio	0	1
Fausto	Faust	0	1
Ive	Ivan	0	1
Josip	Joso	1	0
Joso	Josip	0	1
Mate	Matija	0	1
Pajo	Pavao	1	0
Paškalj	Paško	1	0
Paško	Paval	1	0
Ukupno		9	

Slika 14. Djelomična nasljednost imena roditelja (otac – sin)

MAJKA	KĆI	Jednostruko	Višestruko
Amalija	Emilia	0	1
Angjelija	Angja	1	0
Anica	Ana	1	0
Emilija	Ema	0	1
Jela	Jeka	1	0
Mara	Maria	2	2
Maria	Mara	1	1
Vita	Viktoria	0	1
Ukupno		12	

Slika 15. Djelomična nasljednost imena roditelja (majka – kći)

KUM	DJEČAK	Jednostruko	Višestruko
Adolfo	Adolfo	0	1
Ante	Ante	6	4
Antun	Antun	0	1
Ermenegildo	Ermenegildo	1	0
Filip	Filip	1	0
Frane	Frane	2	1
Frano	Frano	0	1
Ilija	Ilija	1	0
Ivan	Ivan	13	9
Josip	Josip	6	10
Joso	Joso	2	0
Karlo	Karlo	0	1
Marko	Marko	7	4
Miho	Miho	0	2
Niko	Niko	2	0
Nikola	Nikola	3	1
Paško	Paško	1	0
Petar	Petar	5	1
Salvator	Salvator	0	1
Stipan	Stipan	1	0
Ubaldo	Ubaldo	0	1
Vice	Vice	1	1

Vicko	Vicko	0	1
Vjekoslav	Vjekoslav	0	1
Ukupno		93	

Slika 16. Potpuna podudarnost s imenom kumova (kum – dječak)

KUMA	DJEVOJČICA	Jednostruko	Višestruko
Amalija	Amalija	0	1
Ana	Ana	9	6
Anica	Anica	5	0
Antica	Antica	1	2
Božica	Božica	1	0
Cvita	Cvita	2	0
Emilia	Emilia	0	2
Eugenia	Eugenia	0	1
Ika	Ika	8	0
Ivanica	Ivanica	0	1
Jela	Jela	3	0
Kaja	Kaja	3	0
Kata	Kata	4	0
Laura	Laura	0	1
Manda	Manda	3	0
Mandina	Mandina	0	1
Mara	Mara	2	1
Maria/Marija	Maria/Marija	19	15
Marta	Marta	1	1
Maša	Maša	1	0
Matia	Matia	1	0
Oršina	Oršina	0	1
Pera	Pera	4	0
Stana	Stana	1	0
Vica	Vica	0	1
Viktoria	Viktoria	0	1
Vinka	Vinka	0	1
Zorka	Zorka	0	1
Ukupno		105	

Slika 17. Potpuna podudarnost s imenom kumova (kuma – djevojčica)

KUM	DJEVOJČICA	Jednostruko	Višestruko
Ante	Antica	1	3
Ante	Anta	0	1
Antun	Antica	0	1
Dragutin	Dragica	0	1
Frano	Franjka	0	1
Ivan	Ivanica	0	1
Ivan	Ivka	1	1
Johann	Ivanica	0	1
Josip	Jozica	0	1
Josip	Josefina	0	1
Karlo	Karla	0	1
Petar	Pera	1	0
Petar	Perka	1	0
Ukupno		17	

Slika 18. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kum – djevojčica)

KUMA	DJEČAK	Jednostruko	Višestruko
Giovanna	Ivan	0	1
Ivanka	Ivan	0	1
Ivka	Ivan	0	1
Josipa	Josip	0	1
Luigia	Luig	0	1
Pera	Petar	1	0
Ukupno		6	

Slika 19. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kuma – dječak)

KUM	DJEČAK	Jednostruko	Višestruko
Aleksandro	Aleksander	0	1
Alosi	Alois	0	1
Ante	Antun	0	1
Antonio	Ante	0	1
Cesar	Cezar	0	1
Drago	Dragutin	0	1
Francesco	Frane	0	1
Frane	Frano	0	1
Frano	Frane	0	1
Gajo	Gajtan	0	1
Giovanni	Ivan	0	3
Giuseppe	Josip	0	4
Ivan	Ive	1	0
Ive	Ivan	1	0
Josip	Joso	2	0
Joso	Josip	1	1
Miho	Mihovil	0	1
Niko	Nikola	2	1
Nikola	Niko	1	0
Oškar	Oskar	0	1
Pero	Petar	1	0
Pietro	Petar	0	1
Roberto	Ruberto	0	1
Ukupno		32	

Slika 20. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kum – dječak)

KUMA	DJEVOJČICA	Jednostruko	Višestruko
Anica	Ana	2	0
Antica	Antonia	1	0
Ika	Ivanica	1	0
Jeka	Jela	0	1
Jela	Jeka	1	0
Jerolima	Jerka	1	0
Kaja	Kata	1	0
Mara	Maria	2	1
Margarita	Margita	0	1
Mari(j)ana	Mari(j)a	1	4
Marieta	Mara	1	0
Marietta	Maria	0	1
Teresa	Tereza	0	1
Ukupno		20	

Slika 21. Djelomična podudarnost s imenom kumova (kuma – djevojčica)

Period	Ime i prezime	Datum rođenja	Datum krštenja	Roditelji
3 mj.	Jeka	3. 3. 1899.	4. 6. 1899.	Zakonita kći Cvite Drezge i Nikole Štrbca (težaci) iz Zvjerinca.
4 mj.	Klaudia Petrica	5. 11. 1875.	12. 3. 1876.	Zakonita kći Ivan-Maksima Grimanija i Ivanice Nani (građani) iz Knina.
4 mj.	Antica	27. 10. 1876.	26. 2. 1877.	Nezakonita kći Bože Biuka (C. K. financija) iz Vrlike i Mare Muslie (obrtnica) iz Drniša.
4 mj.	Ante Ivan	15. 9. 1879.	6. 1. 1880.	Zakoniti sin Vice Tolića i Eugenije Vidić (posjednici) iz Knina.
4 mj.	Dragutinka	20. 1. 1881.	5. 6. 1881.	Zakonita kći Josipa Dogana i Pere Radetić (obrtnici).
4 mj.	Ema Joza Tereza	23. 8. 1881.	19. 12. 1881.	Zakonita kći Stipana Crnogorca (<i>bačvar</i>) i Ane Biberice (<i>šivalja</i>) iz Knina.
4 mj.	Petar	18. 4. 1882.	9. 8. 1882.	Zakoniti sin Vice Melade i Ane Ramljak (obrtnici) iz Knina.
4 mj.	Ana (Anna)	26. 7. 1882.	3. 12. 1882.	Zakonita kći Pilipa Džepine i Pere Cvelić (obrtnici) iz Knina.
4 mj.	Lucija Tereza	12. 12. 1882.	22. 4. 1883.	Zakonita kći Mate Ukića i Ane Dragicio iz Knina.
4 mj.	Milica Ljubica	3. 8. 1872.	30. 11. 1872.	Zakonita kći Nikole Lovrića i Dume Grubišić (građani).
4 mj.	Ana Marija	5. 6. 1891.	20. 9. 1891.	Kći Vice Gašparovića i Kate Anić (građani) iz Knina.
4 mj.	Adolfo Umberto	19. 7. 1891.	15. 11. 1891.	Zakoniti sin Elizabete Delkini i Frane Koassinija (građani) iz Knina.
4 mj.	Edoardo Matteo Šimuno	28. 10. 1891.	29. 2. 1892.	Zakoniti sin Mande Zlatović i Jakova Bulata (građani) iz Knina.
4 mj.	Slavko	1. 12. 1892.	4. 4. 1893.	Zakoniti sin Kate Veličević i Stipana Šarića (građani) iz Kosova.
4 mj.	Luka	7. 5. 1893.	30. 9. 1893.	Zakonita kći Mile Degenek i Frane Buja iz Orlića.
4 mj.	Ermenegildo	15. 7. 1893.	19. 11. 1893.	Zakoniti sin Ane Marić i Jure Frane Rosegga (građani) iz Knina.
4 mj.	Renato Ante Bruno	11. 11. 1894.	19. 3. 1895.	Zakoniti sin Elene Rossignoli (građanka) i Josipa Portade (sudski službenik).

4 mj.	Margarita	12. 4. 1896.	29. 8. 1896.	Zakonita kći Gerolame Rosseti i Luigija Premerija (građani).
4 mj.	Ljubimir Aleksander Josip	16. 11. 1884.	29. 4. 1885.	Zakoniti sin Elvire Nakić i Josipa Grisogona (građani) iz Splita.
4 mj.	Kata Marija	25. 11. 1884.	23. 3. 1885.	Nezakonita kći Marie Bodelović s Brača i Jure Lovrića.
4 mj.	Josip	8. 6. 1885.	11. 10. 1885.	Nezakoniti sin Mande Kotoraš i Luigija Premerija.
4 mj.	Rožalija	19. 11. 1885.	10. 3. 1886.	Zakonita kći Kate Lise i Mate Mussela (službeni notar).
4 mj.	Ludmila Ana	26. 5. 1899.	17. 9. 1899.	Zakonita kći Kate Dučić i Ivana Musića (posjednici) iz Knina.
4 mj.	Jakov	23. 7. 1899.	3. 12. 1899.	Zakoniti sin Ane Kaliterne i Frane Ljubičića (posjednici) iz Knina.
5 mj.	Nikoleta Laura Regina	3. 8. 1874.	15. 1. 1875.	Zakonita kći Ermenegilda Bilića i Amalie Fumiš (građani).
5 mj.	Tomislav	23. 12. 1890.	4. 5. 1891.	Zakoniti sin Ane Maretić i Marka Slavića (trgovci) iz Knina.
5 mj.	Herucio	5. 3. 1891.	25. 7. 1891.	Zakoniti sin Ane Anić i Joze Sedrana (građani) iz Knina.
5 mj.	Zvonimir Ivan Dragutin	26. 4. 1892.	25. 9. 1892.	Zakoniti sin Antice Aralice i Alfreda Dundovića (posjednici) iz Knina.
5 mj.	Joza	10. 8. 1892.	29. 1. 1893.	Nezakonita kći Mande Kotoraš i Luigija Premerija (drvodjelac) iz Knina.
5 mj.	Margarita Karla Marija	9. 4. 1894.	3. 9. 1894.	Zakonita kći Barbare Bigne i Ivana Via (građani) iz Knina.
5 mj.	Ivan	16. 4. 1885.	20. 9. 1885.	Zakoniti sin Ane Ramljak i Vice Melade (službenik na sudu).
6 mj.	Arigo	17. 4. 1876.	13. 10. 1876.	Zakoniti sin Ivana Hötzla (telegrafist) i Vice Nonković (građanka) iz Knina.
6 mj.	Viktoria	4. 1. 1879.	16. 7. 1879.	Zakonita kći Vice Montija iz Knina i Antice Rašo iz Drniša (posjednici).
6 mj.	Šimun Josip Blaž	31. 1. 1881.	26. 5. 1881.	Zakoniti sin Josipa Vikarija i Mande Škarić (obrtnici) iz Knina.
6 mj.	Branimir Ivan Fran	29. 11. 1892.	8. 5. 1893.	Zakoniti sin Kate Gamberaži i Josipa Šimunovića (građani) iz Knina.

6 mj.	Guido Rudolf Antun	28. 9. 1893.	19. 3. 1894.	Zakoniti sin Justine Cettineo i Krste Maričića (građani) iz Knina.
6 mj.	Petar	6. 2. 1886.	7. 8. 1886.	Zakoniti sin Ane Anić i Josipa Serdara (obrtnik).
6 mj.	Angelo	28. 1. 1889.	14. 7. 1889.	Zakoniti sin Domenice Menegazzi i Giuseppea Centelighea (težaci) iz Veneta.
6 mj.	Antica	24. 2. 1889.	8. 9. 1889.	Zakonita kći Marije Slipčević iz Orlića i Petra Delbianca (obrtnik).
6 mj.	Tonio Porin Fleans	20. 1. 1899.	27. 6. 1899.	Zakoniti sin Amalije Bernarde Marcatti i Ivana Gerbina (poštanski upravitelj).
7 mj.	Miroslav Marko Nikola i Emilia Catharina Nicolasa	26. 2. 1878.	8. 10. 1878.	Zakonita djeca Erna Bilića i Amalie Fumiš (posjednici).
7 mj.	Antun Mihovil	11. 10. 1878.	29. 6. 1879.	Zakoniti sin Ivana Tomića iz Knina i Ljube Macoko iz Sinja (posjednici).
7 mj.	Emilia (Erminia)	21. 3. 1882.	5. 11. 1882.	Zakonita kći Rajmonda Šipika (zidar) iz Zadra i Mande Cigić iz Knina.
7 mj.	Kvintilijano Settimij	13. 7. 1883.	9. 2. 1884.	Zakoniti sin Tomasa De Grisogana (kralj. politički poglav.) i Elisabette De Pajtoni iz Knina.
7 mj.	Volfang (Vuk) Ivan-Marija	24. 11. 1883.	22. 6. 1884.	Zakoniti sin Fausta Draganića i Marte Todorović (građani) iz Knina.
7 mj.	Maria	25. 1. 1893.	2. 7. 1893.	Zakonita kći Ane Rančić i Petra Šimića (trgovci) iz Strmice.
7 mj.	Kata	13. 4. 1889.	10. 11. 1889.	Zakonita kći Antice Modrić iz Knina i Leopolda Daberta iz Tirola.
8 mj.	Josip Alois Slavko	1. 4. 1893.	14. 12. 1893.	Zakoniti sin Amelije Marković i Ivana Gerbina (telegrafist) iz Knina.
8 mj.	Maria	30. 10. 1886.	28. 6. 1887.	Nezakonita kći Marije Bodulović i Jure Lovrića s Brača.
8 mj.	Ugo ²⁵	27. 12. 1895.	30. 8. 1896.	Zakoniti sin Lukre Blašković i Eugenija Šveljevića (građani) iz Knina
9 mj.	Consuela Maria Pia	9. 10. 1880.	14. 7. 1881.	Zakonita kći Klementa Nonkovića (telegrafist) iz Knina i Marie Nikolić iz

²⁵ U napomeni piše da je zakonito krštenje nastupilo uslijed nemarnosti roditelja koji su dva puta bili obaviješteni c. k. poglavarstvu od strane župnika.

				Graca.
9 mj.	Maria	14. 9. 1884.	4. 6. 1885.	Zakonita kći Marte Briegović i Nike Kneza (obrtnici) iz Knina
10 mj.	Teresa	23. 5. 1883.	16. 3. 1884.	Zakonita kći Josipa Sedrama (zanatlija) i Anice Anić iz Knina.
12 mj.	Toma	12. 5. 1883.	29. 4. 1884.	Nezakoniti sin Marije Barlović (kalfa) iz Knina.
12 mj.	Estera	16. 3. 1882.	16. 1. 1883.	Zakonita kći Tome Grisogona i Jele Paitoni (posjednici).
16 mj.	Alberto Ante Josip	29. 3. 1899.	29. 7. 1900.	Zakoniti sin Ane Podrug i Gaje Malika (građani) iz Knina.

Slika 22. Primjeri kasnijega krštenja

Agata
Albina Ana
Albina Marija
Alice Ana Marija
Amalija Karolina
Amelia Jerka Vicenca
Ana
Ana Božica
Ana Ivanka
Ana Karolina Vinka
Ana Kata
Ana Kata Teresa
Ana Maria
Ana Marija
Ana Marija Jela
Ana Perina
Ana Ruža Marija
Ana Šilvestra Josephina
Ana Zlatka
Ana Zorka Ivanka
Andja Vitoria
Andjelija Marija Ana
Andica Sofia
Anelica Maria Emilia
Angia
Angja
Angja Maria Ika
Angjelija
Anica
Anna
Anna Josipa Marija
Anta
Antica
Antica Celestina Karlota
Antica Elisabetta
Antica Ivanica Luigja
Antica Jela
Antica Joza Ana
Antica Kata
Antica Luidja
Antica Marija Kata

Antica Vicenca
Antonia
Apolonia
Barica
Boja
Bosiljka Marija
Božica
Consuela Maria Pia
Cvita
Danica
Danica Mara
Danica Stanislava Maria
Dina Gjula Jozipa
Dobriła Amalija Jelisava
Dobriła Liža Franjka
Dragica
Dragica Pavica
Dragoslava Karmela Ana
Dragutinka
Elda Marija Carlota
Elizabeta Marija Ana
Elvira Maria Nicoletta
Ema Joza Tereza
Emilia
Emilia Catharina Nicolasa
Emilija Kata Mara
Emma
Ermenegilda Manda
Erminia Božica Maria
Erminija
Ester Ema Evelina
Estera
Estera Ivka Maria
Eugenia Angjelka Jozica
Eugenia Ivanica
Evelina Marija
Federica Paolina
Franka
Franka Kašandra Donna
Franja
Genoveva Anna

Gerninia Vitoria Antica
Gjema Marta Antonieta
Gjenovefka Giovanna Lodovica
Ignjacia Viktoria Ana
Ika
Ines Marija
Italla Santina Antica
Ivanica
Ivanica Antica
Ivanica Ika
Ivanka Elena
Ivka
Jakovica
Janja
Janja Kata
Jeka
Jeka Kata
Jela
Jela Ana
Jela Jeka
Jela Pera
Jela Gabriela
Jelisava
Jelisava Antica
Jerka
Joka
Josa
Josefina Dragica
Josipa
Jošefina Juština
Joza
Kaja
Karla Margita Mercele
Karolina Kata
Kata
Kata Maria Ana
Kata Marija
Kata Matija Innocenta
Kažimira
Klaudia Petrica

Kristina Ada Masimiliana
Laura Maria Imakulata Kata
Lola Stana
Luca
Luca Kaja
Lucia
Lucija
Lucija Tereza
Ludmila Maria Antica
Ludmila Ana
Ludmila Marija
Luigja Jela Maria
Luigja Vica
Ljubica Ana
Ljubimka Franjica
Ljubimka Josipa Danica
Manda
Manda Anđica
Mara
Mara Ivanica
Mara Regja
Margarita
Margarita Antica
Margarita Karla Marija
Maria
Maria Ana
Maria Ana Antonietta
Maria Ana Elisabeta
Maria Elisabeta
Maria Fedora Avelaide
Maria Kata
Maria Katarina Teresa
Maria Luigja Anta
Maria Ljubimka
Maria Margarita
Maria Stana Ana
Maria Veseljka
Maria Viktoria Ana
Marica

Marija
Marija Ana
Marija Antica Nikolica
Marija Božica
Marija Dobrila
Marija Gjovanna Emilia
Marija Joza
Marija Karmela
Marija Lucija
Marija Manda Kaja
Marija Marta
Marija Mićelina
Marija Palmina
Marija Una
Marija Valerija
Marija Valerija Mandina
Marta
Maša
Matia
Matija
Mercedi Maria Rosaria
Milenka Dobrila
Milenka Zorka
Milica
Milica Ljubica
Milka
Miljenka
Nediljka (Domenica) Kata
Nevenka Matija Lukra
Nikoleta Laura Regina
Nina (Nicolaa) Antica (Antonia) Itala
Nina Ivanica
Olga Marija
Olga Marija Antica
Oliva
Orsola
Otilia Maria Franja
Palmina Evelina
Palmina Laurea Marija

Pava Mara
Pera
Perka
Petrica
Petronila
Prudencija Antica Viktoria
Rafaela
Rafaela Mandina Ivanica
Rafaiela
Romilda Ana Oršina
Rožalija
Ruža Ana
Ružica
Slavka Maria
Stana
Stefania Maria
Stoja
Šima
Šimica
Tea
Teresa
Tomica
Vanda Ivanka Marija
Vica Laura Joka
Viktoria
Vjekoslava Ana Genovefa
Vjekoslava Mandalina Margarita
Vjekoslava Vita Nikoleta
Vjenka Nedjelka Ivanica
Vladislava
Vladislava Danica Dragica
Zorislava Zorka
Zorka
Zorka Antica

Slika 23. Popis ženskih osobnih imena

Adolf
Adolfo Umberto
Alberto Ante Josip
Andjel Maria Arturo
Andria
Andria Niko Ivan
Andrija
Andrija Ivan
Andrija Mate
Angelo
Ante
Ante Frane
Ante Frane Vice
Ante Ivan
Ante Ivan Frane
Ante Josip Ubaldo
Ante Juraj
Ante Karlo Faust
Ante Krešimir
Ante Ludovik Ivan
Ante Paškalj
Ante Rodolf
Ante Vencel Petar
Ante Vjekoslav
Antona
Antonio
Antonio Giuseppe
Antun
Antun Josip
Antun Mihovil
Arigo
Arnald Petar Aleksander
Arturo Petar Pava
Benjaminj
Biardo
Blaž
Božo
Branimir Ante Fran
Branimir Miroslav Stanko
Bruno
Bruno Ivan Vjekoslav

Bruno Josef Stipan
Carmelo Frane Maria
Corado Luigji
Ćiril Metod
Dane
Daniel
Dragutin
Dragutin Ante Branimir
Dragutin Antun Josip
Dragutin Jakov
Dragutin Josip Frano
Dragutin Lovre Luka
Dragutin Nikola
Dujam Ivan
Dujo
Dume
Edoardo Matteo Šimuno
Eduard
Eduard Josip Ante
Eduardo
Emilio
Emilio Lorenzo
Enrik Josip
Ermenegildo
Ezio Gajtan Eugen
Faust Stjepan Ante
Fausto
Felice
Ferdinand
Ferdinando Josip Nikola
Filip
Filomen Josip
Frane
Frane Ivan
Frane Mate Špiro
Frane Salvator
Frane Špiro
Frane Toma
Frano
Frano Jerolim Martin
Frano Joso

Frano Lovre
Franjo
Gargo
Giacomo
Giuseppe
Guido Rudolf Antun
Gvido Angjel Luigj
Herucio
Hrvoje Josip Ante
Iandrija
Iko
Ildegardo Ivan Petar
Ilia
Ilija
Injacij
Ivan
Ivan Anton
Ivan Dragimir
Ivan Drago
Ivan Frane
Ivan Gabre
Ivan Ilija
Ivan Jakov
Ivan Josip
Ivan Josip Bonoventura
Ivan Josip Toma
Ivan Josip Vjekoslav
Ivan Klement
Ivan Krst.
Ivan Mate
Ivan Matija
Ivan Pava
Ive
Jakov
Jakov Cruzto Jere
Jandre
Jandria
Jandrija
Jere
Jerko
Jerolim Slavoljub

Josip
Josip Alois Slavko
Josip Ante
Josip Ante Jure
Josip Ermenegilde Ante
Josip Frano
Josip Ignjacij Jerolim
Josip Joakim
Josip Kažimir Justin
Josip Krešimir
Josip Lovre Ivan
Josip Marija Ivan
Josip Masimilian
Josip Miho Timotej
Josip Nediljko Frane
Josip Nikola
Josip Petar Maria
Josip Sergio Konstantin
Josip Vice Dragutin
Joso
Joso Jure
Jozip
Jozip Luiz Ante
Jozip Vice
Jozo
Jozo Petar Zvonimir
Junak
Juraj
Juraj Marko Dujam
Jure
Jure Ante Ognjeslav
Jure Marin
Jure Marko
Jure Mile
Karlo
Karlo Vlade
Klemonte
Krešimir Ivan Jozip
Krešimir Silvio
Krešimir Trpimir
Kvintilijano Settimij

Laerte Ivan Cezar
Leonardo Maria Antonio
Lovre Angjel
Lovre Bartul
Luig Ante
Luigi
Luigji Frano
Luka
Luka Jure Miodrag
Ljube
Ljubimir Aleksander Josip
Ljubimir Ivan
Maksimilian Ludovik
Marko
Marko Ante Mile
Marko Frane
Marko Ivan
Marko Matija
Marko Spasoje
Martin
Mate
Mate Martin
Mauricio
Melkior
Miat
Miho
Miho Ante
Miho Euard Josip
Miho Jerolim
Mihovil
Mihovil Ivan Jerko
Mihovio Dragutin
Mijat
Mijo
Milan
Milan (Emilius) Srećko (Felix)
Mile
Mile Andrija
Mile Niko Ante
Milutin

Miljenko Marija Jozip
Miroslav Marko Nikola
Mladen Nikola
Mojmir Ante Ivan
Muško
Narcis Josip Dragutin
Niko
Niko Frane
Niko Juraj Ante
Niko Nicolaus
Nikola
Nikola Ante
Nikola Arturo Lamberto
Nikola Franjo
Nikola Ivan Silvestar
Nikola Joseph Lovre
Nikola Marijan Češar
Nikola Mate
Ormiro Mario Miljenko
Pasko
Paškal
Paškalj
Paško
Pava
Paval
Pavao
Petar
Petar Egon Branko
Petar Jakov Ivan
Petar Josip
Petar Pava
Petar Paval
Petar Pilip
Pietro
Pilip
Rafael
Renato Ante Bruno
Robert
Roko
Ruberto Domenik
Rudolf Eugen Andrija

Rudolfo
Slavko
Stanislav
Stanko Silveštar
Stefan Joza
Stipan
Stipe
Stjepo
Šebaštian Antun
Šilvan
Šilvio Ugo Niko
Šime
Šime Blaž
Šime Josip
Šime Niko
Šimun
Šimun Andrija Josip
Šimun Josip Blaž
Toma
Toma Ante
Tomislav
Tonio Porin Fleans
Ugo
Ugo Luiz Ivan
Ulderik Ivan Antun
Urban Eugeni Oskar
Venceslav
Venceslav Marian
Venceslav Vladimir Luigj
Vice
Vice Blaž
Vice Frane
Vice Maria Martin
Vice Petar
Vicko Šimun
Viktor Alberto
Viktor Ante
Vittor Umbert
Vjekoslav (Luidji)
Vladimir Dragutin

Volfang (Vuk) Ivan
Marija
Vranje
Zvonimir Ivan Dragutin

Slika 24. Popis muških osobnih imena